



РЕПУБЛИКА СРБИЈА  
ОПШТИНА ПРИБОЈ

**ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА  
ПЛАНА ГЕНЕРАЛНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ  
ГРАДСКОГ ПОДРУЧЈА ОПШТИНЕ ПРИБОЈ  
НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ**



**ЈУГИНУС** Југословенски институт за урбанизам и становање ДОО  
Београд, 2013. године

**Наручилац:** Општина Прибој

**Обрађивач :** Југословенски институт за  
урбанизам и становање, ЈУГИНУС ДОО  
Београд, Андрићев венац 2/II  
Директорка: Ивана Марковић, дипл.инж.грађ.

**Руководилац  
израде:** Валентина Јанковић, дипл. инж. арх.  
одговорни урбаниста

**Коруководилац  
израде:** Весна Лимић, дипл. инж. арх.  
одговорни урбаниста

**Руководилац израде  
Стреташке процене  
утицаја на животну  
средину:** Драгана Курбалија, дипл. просторни планер-мастер  
Душан Шљиванчанин, дипл.просторни планер-мастер

# **САДРЖАЈ**

## **I УВОД**

## **II ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ**

- II.1. Правни и плански основ
- II.2. Кратак преглед садржаја и циљева плана и његов однос са другим плановима

## **III ОПИС ПРИРОДНИХ И СТОРЕНИХ КАРАКТЕРИСТИКА ПОДРУЧЈА ПЛАНА**

- III.1. Природне и створене карактеристике

## **IV ПРЕГЛЕД ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА И КВАЛИТЕТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ НА ПОДРУЧЈУ ЗА КОЈЕ СЕ ИЗВЕШТАЈ ДОНОСИ**

- IV.1. Анализа и оцена стања квалитета ваздуха
- IV.2. Анализа и оцена стања квалитета вода
- IV.3. Анализа и оцена стања квалитета земљишта
- IV.4. Анализа и оцена стања нивоа буке
- IV.5. Анализа и оцена стања нејонизујућих зрачења
- IV.6. Природне вредности
- IV.6. Управљање отпадом
- IV.7. Анализа и оцена стања нејонизујућих зрачења
- IV.8. Заштита природних вредности

## **V ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ И ИЗБОР ИНДИКАТОРА**

- V.1. Општи циљеви стратешке процене
- V.2. Посебни циљеви стратешке процене
- V.3. Избор индикатора

## **VI ПРОЦЕНА МОГУЋИХ УТИЦАЈА СА ОПИСОМ МЕРА ПРЕДВИЂЕНИХ ЗА СМАЊЕЊЕ НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ**

- VI.1. Приказ процењених утицаја плана на животну средину
- VI.2. Опис мера за спречавање и ограничавање негативних, односно увећање позитивних утицаја на животну средину

## **VII СМЕРНИЦЕ ЗА ИЗРАДУ СТРАТЕШКИХ ПРОЦЕНА УТИЦАЈА НА НИЖИМ ХИЈЕРАРХИЈСКИМ НИВОИМА И ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА ПРОЈЕКТА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ**

- VII.1. Стратешке процене на нижим хијерархијским нивоима
- VII.2. Процене утицаја пројекта на животну средину

## **VIII ПРОГРАМ ПРАЋЕЊА СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ (МОНИТОРИНГ) У ТОКУ СПРОВОЂЕЊА ПЛАНА**

- VIII.1. Опис циљева плана и програма
- VIII.2. Индикатори за праћење стања животне средине
- VIII.3. Права и обавезе надлежних органа

**IX ПРИКАЗ КОРИШЋЕНЕ МЕТОДОЛОГИЈЕ У ИЗРАДИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ**

**X ЗАКЉУЧНА РАЗМАТРАЊА**

## I УВОД

**Стратешка процена утицаја** на животну средину је инструмент којим се описују, вреднују и процењују могући значајни утицаји планских решења на животну средину, одређују мере за смањење негативних утицаја на животну средину и здравље људи. Ради се у циљу обезбеђивања заштите животне средине и унапређивања одрживог развоја интегрисањем основних начела заштите животне средине у поступак припреме и усвајања планова и програма.

Стратешка процена утицаја на животну средину је процес који треба да интегрише циљеве и принципе одрживог развоја, а да се тиме избегну или ограниче негативни утицаји на животну средину и на здравље и добробит локалног становништва.

Основни циљеви израде Стратешке процене утицаја су:

- обезбеђивање да питања животне средине и здравља људи буду потпуно узета у обзир приликом развоја планова или програма;
- успостављање јасних, транспарентних и ефикасних поступака за стратешку процену;
- обезбеђивање одрживог развоја;
- обезбеђивање учешћа јавности;
- унапређење нивоа заштите здравља људи и животне средине.

На основу члана 4. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину, утврђују се основна начела стратешке процене, и то:

**1. Начело одрживог развоја** – одрживи развој јесте усклађен систем техникотехнолошких, економских и друштвених активности у укупном развоју у коме се на принципима економичности и разумности користе природне и створене вредности са циљем да се сачува и унапреди квалитет животне средине за садашње и будуће генерације. Разматрањем и укључивањем битних аспеката животне средине у припрему и усвајање одређених планова и програма и утврђивањем услова за очување вредности природних ресурса и добара, предела, биолошке разноврсности, дивљих и биљних животињских врста и аутохтоних екосистема, односно рационалним коришћењем природних ресурса доприноси се циљевима одрживог развоја.

**2. Начело интегралности** – политика заштите животне средине која се реализује доношењем планова и програма заснива се на укључивању услова заштите животне средине, односно очувања и одрживог коришћења биолошке разноврсности у одговарајуће секторске и међусекторске планове и програме.

**3. Начело предострожности** – свака активност мора бити спроведена на начин да се спрече или смање негативни утицаји одређених планова и програма на животну средину пре њиховог усвајања, обезбеди рационално коришћење природних ресурса и сведе на минимум ризик по здравље људи, животну средину и материјална добра.

**4. Начело хијерархије и координације** – процена утицаја планова и програма врши се на различитим хијерархијским нивоима на којима се доносе планови и програми. У поступку стратешке процене планова и програма повећани степен транспарентности у одлучивању обезбеђују се узајамном координацијом надлежних и заинтересованих органа у поступку давања сагласности на стратешку процену, кроз консултације, односно обавештавања и давања мишљења на план и програм.

**5. Начело јавности** – у циљу информисања јавности о одређеним плановима и програмима и о њиховом могућем утицају на животну средину, као и у циљу обезбеђења пуне отворености поступка припреме и доношења или усвајања

планова и програма, јавност мора, пре доношења било какве одлуке, као и после усвајања плана и програма, имати приступ информацијама које се односе на те планове и програме или њихове измене.

Извештај о стратешкој процени утицаја на животну средину представља саставни део документације која се прилаже уз план или програм надлежном органу.

Израда Стратешке процене утицаја на животну средину се одвија у 3 фазе. Прва фаза представља доношење Одлуке о потреби израде Стратешке процене утицаја на животну средину, након чега се приступа њеној изради а након тога следи трећа фаза, фаза давања сагласности на Извештај.

Носилац израде Извештаја о стратешкој процени утицаја на животну средину је Југословенски институт за урбанизам и становање "ЈУГИНУС" ДОО, на основу Одлуке о изради плана генералне регулације градског подручја општине Прибој, ("Службени лист Општине Прибој",).

Процедура израде Извештаја прати процедуру доношења Плана генералне регулације, што пружа могућност ефикаснијег утицаја на планско решење и благовременог достављања евентуалних примедби у циљу унапређења и заштите животне средине.

## II ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

На основу одредаба члана 13. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину полазне основе стратешке процене обухватају:

1. кратак преглед садржаја и циљева плана и програма и односа са другим плановима и програмима;
2. преглед постојећег стања и квалитета животне средине на подручју на које се извештај односи;
3. карактеристике животне средине у областима за које постоји могућност да буду изложене значајном утицају;
4. разматрана питања и проблеме заштите животне средине у плану или програму и приказ разлога за изостављање одређених питања и проблема из поступка процене;
5. приказ припремљених варијантних решења која се односе на заштиту животне средине у плану и програму, укључујући варијантно решење нереализовања плана и програма и најповољније варијантно решење са становишта заштите животне средине;
6. резултате претходних консултација са заинтересованим органима и организацијама битне са становишта циљева и процене могућих утицаја стратешке процене.

### II.1. Правни и плански основ

Правни основ за израду Плана представљају одредбе:

- Закона о планирању и изградњи ("Сл. гласник РС", број 72/2009, 81/2009, 64/10-УС, 24/2011 и 121/12)
- Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину ("Службени Гласник РС", број 135/04 и 88/10);
- Правилника о садржини, начину и поступку израде планских докумената („Сл. гласник РС", број 31/2010, 69/2010 и 16/2011)
- Одлуке о изради плана генералне регулације градског подручја општине Прибој, Општина Прибој ("Службени лист Општине Прибој", ).

Плански основ је:

Просторни план Републике Србије од 2010. до 2020.године (Сл. гласник РС број 88/10),

Регионални просторни план Златиборског и Моравичког управног округа (Сл. гласник РС 4/13)

Просторни план општине Прибој ("Службени лист Општине Прибој", /2012).

Генерални план Прибој 2020.године ("Службени лист Општине Прибој", бр. 11/04)

### II.2. Кратак преглед садржаја и главних циљева плана и његов однос са другим плановима

#### Обухват и границе Плана генералне регулације

Планом генералне регулације градског подручја општине Прибој обухваћен је простор насељеног места Прибој, који је седиште Општине и делови територије Прибојске Бање. Површина предметне територије износи око 920,7 ха.

Граница почиње од Хидроелектране "Потпећ" на тремећи парцела 4042 (језеро) 4033/1 и 4032 (хидроцентрала) све у КО Бања. Од ове тремеће граница иде између парцела 4033/1 и 4042, прелази регионални пут Прибој – Бистрица (5931) до тремеће парцела 4604, 5931 и 4607, иде границама парцела 4604 и 4607, 4603,

4606, 4603 и 4602 до појаса експропријације железничке пруге Београд – Бар. Даље граница прати појас експропријације пруге која улази у захват ГП, до пресека са парцелом 5960 (поток Михаиловац) одакле иде узводно до тромеђе 5960, 3121 и 5944/3 (стари регионални пут Прибој –Кратово – Кокин Брод ) и пресеца овај пут до тромеђе 5944/3, 3170/1 и 5959 (поток Михаиловац). Наставља западно границом парцеле 5944/3 до тромеђе са кат. парцелом 5944/1 и 3188/1 и наставља кат. парцелом 5944/1, (нови асвалтни пут за Кратово) све до тромеђе 5944/1, 3310, 3320/1, наставља границом 3310 и 3320/1 до тромеђе ових парцела са парцелом 5945 (пут) иде северно истом страном пута до тромеђе 5945, 3322, и 3276. Одатле иде границама 3276, 3322, 3324/1, 3277, 3272 и 3269 до тромеђе ове две парцеле са парцелом 3248 (пут) и 3260 (пут). Наставља границом са парцелом 3260, 3248, 3254, 3255, 3256, 3258, 3259/1 и 3249, пресеца парцелу 5927/1 пут до четворомеђе ове парцеле са парцелама 1332 (пут) 1374, 1376/2, одатле наставља границом 1332 пут, 1374, 1367, 1366, 1365, 1338/1 и 1339/2, наставља међом парцела 1333, 1339/2, парцела 13239/1, са међом парцеле 1333, 1334, 1319, и 1318, парцела 1336 и 1318, пресеца парцелу 5935 пут до парцеле 1293/1 скреће југозападно границом парцела 5935, 1293/1, 1293/2, 1293/3, и 1291, наставља границом парцела 1290, са 1291 и 1289, наставља границом парцеле 1295 са 1289 и 1286/1, наставља парцелом 1286/1 са 1286/2, 1286/3 и 1285, парцела број 1285 са 1288 и пресеца парцелу 1277 пут према парцели 1246/1, од овог пресека опис иде границама парцеле 1277 са 1246/1 и 1246/2, парцела 1244 са 1246/2, 1245/5 и 1245/2, наставља парцелом 1239, односно међом са парцелом 1245/2 и 1240, парцела 1238 са 1240 и 1241, парцелом 1236/1 са 1241, 1245/3, 1245/1, 1248, 1230 и 1229, парцелом 1229 са 3469/1 до тромеђе ових парцела са парцелом 5947/1 пут. Од ове тромеђе опис иде истом страном пута до тромеђе са парцелом 1226 и линијом експропријације пруге Београд – Бар, одакле наставља линијом експропријације до тромеђе са парцелом 1223 и 1224 и скреће границом парцеле 12123 са 1224 до тромеђе са парцелом 5958 (поток Јармовац). Даље граница иде истом страном парцеле 5958 (узводно) до тромеђе са парцелом 1201 и 1176, одакле пресеца парцелу 5958 (пут) до тромеђе парцеле 3932, 861/1 и 851 и прати границу парцеле 861/1 са 851 до тачке дефинисане координатом  $Y=7383971.45, X=4824884.53$ . Од ове тачке граница иде преломним тачкама дефинисаним координатама  $Y=7383710 X=4824630 Y=7383590 X=4824560, Y=7383520, X=4824500, Y=7383490 X=4824350, Y=7383410 X=4824240$  до северне границе парцеле 977/1 и даљедо тромеђе парцеле 977/1, 1001/1 и 861/1. Опис наставља даље границом парцеле 861/1 са парцелом 1001/1, 1001/2 и 5923 (пут) до места где пресеца парцелу 5923 до њене тромеђе са парцелом 1024 и 1034. Одатле граница иде границом парцеле 1034 са 1024 и 1033/5, парцелом 1025/1 са 1033/5 пресеца парцелу 5930/1 (пут) до његове тромеђе са парцелом 935/2 и 935/5 и наставља истом страном парцеле 5930/1 на север до границе КО Бања са КО Рача. Опис даље иде кроз КО Рача истим путем сада као парцела 3425 до његове тромеђе са парцелом 3465 (пут) и 3416, одакле иде границом парцеле 3465 (пут) до његове тромеђе са парцелом 3183 и 3361. Одавде опис иде границом парцеле 3361 са парцелом 3183, 3184 и 3352, парцелом 3344/1 са парцелом 3352, 3343, 3351 и 3348 све до места где ову границу пресеца правац границе између парцеле 3342 у КО Рача и парцелом 1702/1 у КО Прибој и по којем опис сече парцелу 3344/1 у КО Рача. Одатле опис наставља заједничком границом КО Рача и КО Прибој до тромеђе парцеле 3285 у КО Рача са парцелом 1558/1 и парцелом 1329/1 у КО Прибој, где улази у КО Прибој и наставља границама парцеле 1329/1 са парцелом 1558/1, 1558/16 и 1558/14, парцелом 1328/2 са парцелом 1558/141558/3 и 1549/4, парцелом 1330/1 са парцелом 1549, парцелом 1331 са парцелом 1541 и 1540 парцелом 1332 са парцелом 1540, 1542, 1546, 1539/2 и 1366 (пут). Одатле опис наставља истом страном пута кога чине парцеле 1366, 1958/2 и 1958/1 до тромеђе парцела 1958/1, 1242/1 и 1343/2, скреће границом парцеле 1243 са парцелом 1242/1 и 1244/1, парцелом 1245 са 1244/1, парцелом 1355/1 са парцелом 1246 и 1247, парцелом 1308 са парцелом 1247, 1249 и 1253/1 парцелом 1307 са



парцелом 1253/1, 1253/2, 1294/2 и 1295/2, парцелом 1306 са парцелом 1295/2, 1295/4, 1295/1 и 1296/1 парцелом 1296/1 са парцелом 1307 и 1296/2, парцелом 1292/1 са парцелом 1292/2, 1293/10, 1299/3 и 1299/4, парцелом 1299/1 са парцелом 1299/4, 1289/1 (пут) 1082 (поток Поточњак), парцелом 1079 са парцелом 1312 у КО Прибој и парцелом 3259/1 у КО Рача, парцелом 1080 у КО Прибој са парцелом 3259/1 и 3259/2 у КО Рача, парцелом 1077 (пут) у КО Прибој са парцелом 3464 (пут) и 2674/2 у КО Рача и парцелом 1075 и 1071 у КО Прибој. Пис наставља границом парцеле 1070 са парцелом 1077 (пут), 1080 и 1092 парцелом 1092 са парцелом 1091 и 1090, парцелом 1084 са парцелом 1092, 1088 и 1086, парцелом 1085 са парцелом 1086 и по истом правцу сече парцелу 1048 и 1016 (Годушки пут) до парцеле 106/1. Овде скреће на југ пратећи границу парцеле 106/1 до парцеле 1042 (Суви поток) коју пресеца и наставља да прати границу парцеле 106/1 до краја северне стране парцеле 106/26 дефинисане координатама  $Y=7381935,65$   $X=4827063,20$  и  $Y=7381918,980$   $X=4827053,67$  одакле пресеца парцелу 106/1 до северне границе парцеле 106/8, дефинисане координатама  $Y=7381896,01$   $X=4827032,73$  и  $Y=7381884,81$   $X=4827026,92$  и скреће према тачки на парцели 106/17 дефинисаној координатом  $Y=7381791,39$   $X=4827087,29$  одакле наставља на северозапад границом парцеле 106/1, пресеца парцелу 962 (поток) и наставља до тромеђе парцеле 106/1, 824/1 и 817/1. Одавде опис иде границом парцеле 817/1 са парцелом 824/1, 817/5, 817/4 и 816/4 наставља истом границом парцела 816/4 и 816/1, пресеца парцелу 817/1 према њеној тромеђи са парцелом 822/1 и 106/1 и наставља на север границом парцеле 106/1 до најсеверније тачке парцеле 106/9. Овде опис пресеца парцелу 106/1 и 1913/2 (Бјелички поток), скреће узводно до места где продужетак границе између парцеле 106/29 и 106/32 пресеца парцелу 106/33 (пут) и скреће овим продужетком до парцеле 106/29. Одавде опис прати границу парцеле 106/32 са парцелом 106/29, 106/16 и даље до парцеле 106/19 од чије северне границе пресеца парцелу 106/32 до њене тромеђе са парцелом 522 и 523 и даље наставља границом парцеле 106/32 до четворомеђе са парцелом 508, 139/1 и 139/2. Одавде опис прати границу парцеле 139/2 са парцелом 139/1 и даље до места на парцели 1911/1 (поток Мишковац) дефинисан координатом  $Y=7381237,35$   $X=4828087,75$  од којег скреће на запад правцем дефинисаним северном страном кат. парцеле 140/13 са координатама  $Y=7381220,60$   $X=4828087,75$  и  $Y=7381206,08$   $X=4828087,60$  прати границу ове парцеле јужно све до тачке са координатама  $Y=7381202,49$   $X=4828073,14$  и иде до пута тј. тачке дефинисане координатама  $Y=7381131,46$   $X=4828013,76$  на парцели 1909 (пут), иде на северозапад истом страном пута до места где пресеца парцелу 1909 и наставља границом парцеле 10/1 са парцелом 154/1 и 155, парцелом 23 (пут) са парцелом 9, парцелом 24/4 са парцелом 9, парцелом 24/1 са парцелом 24/4, 24/6 24/3, 24/5 и 24/2, пресеца парцелу 23 (пут) до његове тромеђеса парцелом 6/1 и 184, иде границом парцеле 6/1 и парцелом 184 и 186, парцела 186 са парцелом 1, 192/1 и 190/1 парцелом 190/1 са парцелом 309/1 и северном границом парцеле 309/3 скреће на север пресецајући парцелу 190/1 до њене заједничке преломне тачке са парцелом 190/2, иде на запад и преко северне границе парцеле 190/4 са парцелом 190/2 долази до тромеђе парцеле 190/2, 190/4 и 191/1. Од ове тачке опис иде границом парцеле 191/1 са парцелом 190/4, 190/2 и 191/8, парцела 191/8 са парцелом 191/11 и 191/12, парцелом 191/7 са парцелом 191/2, парцелом 191/6 са парцелом 191/3, парцелом 191/4 са парцелом 191/5, 284 и 283/1, парцелом 193 са парцелом 283/1, 283/3, 282 и 281/1, парцелом 194/1 са парцелом 281/1, 281/2 и 194/9, продужава до парцеле 194/7, скреће на запад и преко правца северне границе парцеле 194/11 долази до границе парцеле 194/1 са парцелом 1940/1 (пут Увац – Прибој). Наставља експропријацијом овог пута на северозапад пресецајући је правцем који иде преко северне границе парцеле 1940/2 и даљедуж парцеле 1940/1 (пут) до тромеђе са парцелом 194/1 и 1933/1 (пруга Београд – Бар), иде експропријацијом пруге до њене тромеђеса парцелом 200 и 198/1, границом парцеле 200 са парцелом 198/1 у КО Прибој, 1984/2 и 1984/1 у КО Рача. Продужава

до тромеђе парцеле 195 у КО Прибој са кп. 1984 и 1985/1 у КО Рача где скреће у КО Рачу границом кп.1985/1 са 1984/1 и 1984/4 до тромеђе са кп. 1983 (пут). Од ове тромеђе иде до тачке на кат. парцели 1985/8 дефинисаној координатама  $Y=7379947,44$   $X=4828549,63$  и даље иде на североисток границом кп 1985/1 до тромеђе са кп 1985/4 и 1992/4, скреће на северозападграницама кп 1985/4 и 1985/5 у чијем продужетку пресеца кп 1989/4 и 1977/1 (Рабреновачки пут),у тачки са координатама  $Y=7380013,73$   $X=4828660,76$  одакле иде на северну страну кат.парцеле 1964/17 у тачку са координатама  $Y= 7379977,62$   $X=4828631,78$  наставља северном страном кат.парцела 1964/17 и 1964/11, даље границом кп 1976/2 са кп 1964 и 1963/3 (пут) до тромеђе са кп 1971/1, наставља северном страном кп 1963/3 до тачке  $Y=7379878.64$   $X=4828734.32$  одакле пресеца кп 1971/1 до тромеђе коју чине експропријација пруге Београд – Бар, кп. 1963/6 (пут) и 1971/1. Од ове тромеђе опи наставља на север границом експропријације пруге до улаза у тунел на кп 1849, пресеца правом линијом кп 1849, 1850, 1078/1 и 1076/3 до излаза из тунела и наставља истом страном експропријације пруге до кп 968/1 где пресеца пругу, иде границом кп 3451/2 (пут) са кп 968/2 и даље истом страном пујта до кп 3448 (пут)коју пресеца и наставља границом кп 3448 са кп 848, пресеца кп 845 (поток), иде границом кп 837 са кп 831 и 832, пресеца на север кп 830, иде границом кп 829 са кп 830 и 835 (пут), кп 836 са кп 835 и 3444 (пут), продужава истом страном кп 3444 (пут) до тромеђе са кп 55 и 54, иде границом кп 54 са кп 55 и истим правцем продужава до државне границе са Републиком Српском пресецајући кп 3469 (река Увац).

Граница планског подручја затим скреће на југ и иде државном границом до тромеђе КО Прибој и КО Црнузи са Републиком Српском, одакле наставља границом КО Прибој са КО Црнузи до тромеђе кп 1 у КО Црнузи са кп 230 и 231 у КО Прибој. Опис овде улази у КО Прибој и иде границом кп 231 са кп230 и 229, кп 1105 са кп 231, 133 и 236, одакле преко тачке  $Y=7380800.00$   $X=4827459.30$  на кп 1113 (поток Бочинац) долази до тачке  $Y=7380925.64$   $X=4827460.29$  на кп 1114 (пут Црнузи . Прибој). Опис наставља границом кп 1128/1 са кп 1114, 1186, 1128/2, 1141 и даље све до тромеђе са кп 11442/1 и 1135/1, пресеца кп 1135/1 до најсеверније детаљне тачке кп 1134, иде границом кп 1134 са кп 1135/1 и 1181, кп 1132/2 (пут) са кп 1162, 1163, 1167/6, 1167/1 и 1175, кп 1178/1 са кп 1177, кп 1179/1 са кп 1180, прати границу КО Прибој са КО Црнузи до уласка у КО Црнузи границом кп 1545 (пут) са кп 269. Опис даље наставља истом страном пута до четворомеђе кп 1545 са кп 299, 325 и 326 скреће границом кп 325 са кп 326 и 328, пресеца кп 321 (поток) управно на кп 344, скреће границом кп 321 са кп 344 и 343, иде границом кп 342 са кп 343 и 355, кп 359 са кп 340 и 364, кп 364 са кп 359 и 363, кп 363 са кп 365 и 378, кп 378 са кп 362 и 379, прати границу кп 379 до места где пресеца кп 377 и долази до тромеђе кп 377, 380 и 382. Опис наставља границом кп 382 са кп 377 и 376, пресеца кп 375 (пут) и истом страном пута долази до границе КО Прибој коју прати до кп 13 (пут) у КО Читлук. На овом месту опис иде кроз КО Читлук границом кп 13 са кп 7, 8, и 12, кп 12 са кп 18 ж, 19, 20, 21, и 31, кп 32 са кп 31 и 35, кп 139 са кп 35 и 136, кп 137 са кп 138, кп 156 са кп 154 и 155, кп 158 са кп 159, пресеца кп 674 (пут) до његове тромеђе са кп 296 и 308, иде границом кп 308 са кп 674 (пут, 314 (пут) и 309 кп 349 са кп 350,348 и 346, кп 346 са кп 347 и 344, кп 344 са кп 345, пресеца кп 358 до њене тромеђе са кп 343 и 337, иде границом кп 337, иде границом кп 337 са кп 343 до тромеђе кп 338 са кп 339 и 677 (пут). Одавде опис иде истом страном кп 677 (пут) до границе КО Милијеш и КО Читлук, наставља том границом до кп 2269 (пут Милијеш – Прибој) КО Милијеш, у коју улази границом кп2269 (пут) са кп 239, 235 и другим до тромеђе са кп 414 и 415, пресеца кп 2269 до тромеђе са кп 285 и 293 (пут) и наставља истом страном кп 293 до тромеђе са кп 282 и 2285 (поток). Овде опис пресеца кп 2285 (поток), иде границом кп 385/3 са кп 385/1 до кп 2273 (пут). Одавде опис иде границом кп 2273 (пут) са кп 385/3, 383 и даље до тромеђе кп 2273, 2153 и 361, пресеца кп 2273 до њене тромеђе са кп 2166 и 355 (пут), наставља границом кп 355 (пут) са кп 2166 и даље до границе са КО Добриловићи, улази у њу границом кп 552

са кп 564 и 562/6 скреће границом кп 562/6 и кп 562/2 кп 562/7 са кп 562/2, 562/3 и 562/5, кп 562/1 са кп 562/5, 565 и 566, кп 561 са кп 559/1, кп 556 са кп 559/2, 557 и 555, пресеца кп 530 до њене тромеђе са кп 512/1 и 512/12, иде границом кп 512/1 са кп 512/12 и 512/11, пресеца кп 512/1 до њене тромеђе са кп 512/5 и 512/8, иде границом кп 512/1 са кп 512/8, 512/9 и 512/10 од чије јужне детаљне тачке пресеца кп 512/1 и 511/1 до северне детаљне тачке кп 511/6 и наставља северним гранаицама кп 511/6, 511/5, 511/4, 511/3, 511/2, 511/7 до кп 510, иде границом кп 510 са кп 511/7 и 511/1 до Грабовачког потока одакле границом кп 499 са кп 511/1 и 513 (пут) долази до кп 2210 (пут). Опис наставља истом страном пута до његове тромеђе са кп 522 и 521, пресеца кп 2210 (пут) до његове тромеђе са кп 596/1 и 596/13, наставља границом кп 596/1 са кп 596/13, 596/8, 596/6, 596/10, 596/2 и 596/3, кп 602/1 са кп 602/2, кп 603 са кп 602/2, 597 и 2213 (пут), пресеца кп 2213 и наставља границом кп 2219 (река Лим) са кп 608, 609, 610 и другим до пресека са границом КО Калафати кроз коју иде границом кп 1160 са кп 6, 7, 22 и 14, кп 1172 (река Лим) са кп 16, 1161, 1162, 1163, 1164/1 и 1165, долази до границе КО Бања и КО Калафати којом наставља до тромеђе кп 1173 (језеро) у КО Калафати и кп 4042 (језеро) и 4032 (централа Потпећ) у КО Бања и од ове тромеђе спаја се са почетном тачком описа границе Плана генералне регулације.

У случају неслагања између бројева парцела подручја Плана у списку и графичког прилога, меродавна је граница утврђена у свим графичким прилозима.

### **Циљеви уређења и изградње на предметном подручју**

Основни циљ израде Плана генералне регулације је преиспитивање захтева Општине и израда таквих решења која ће одговорати специфичним карактеристикама Прибоја и реалним могућностима његове етапне урбане обнове, а потом и просторног раста и развоја у складу са важећим Законом и планом вишег реда. Поред наведеног циља, кроз планска решења је потребно реализовати и следеће опште циљеве:

- формирати рационалан и добро организован простор градског грађевинског земљишта, односно грађевинског подручја уз обезбеђење квалитетних услова за становање, рад, образовање, дечију и социјалну заштиту, рекреацију, спорт,
- планирати нову мрежу саобраћаја и техничке инфраструктуре и ускладити је са постојећом,
- успоставити хармоничан однос развоја насеља према природном и створеном окружењу, уз максимално очување и унапређење природне и животне средине,
- дефинисати услове за трајну и потпуну заштиту историјских и амбијенталних вредности,
- извршити обнову и допуну постојећих и формирање нових урбаних зона, уз заштиту и обнову, како градитељског наслеђа и традиције, тако и новостворених урбаних вредности,
- формирати читљиву урбану структуру насеља дефинисањем јасних услова регулације, изградње, реконструкције и обнове за поједине карактеристичне зоне и типичне целине,
- утврдити смернице за даљу реализацију планских решења.

## Садржај Плана генералне регулације

<b>САДРЖАЈ</b>		
<b>I ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ</b>		
<b>ТЕКСТУАЛНИ ДЕО</b>		
<b>1.0.</b>	<b>ОПШТИ ДЕО</b>	<b>1</b>
1.1.	ПОВОД И ЦИЉ ЗА ИЗРАДУ ПЛАНА	1
1.2.	ОБУХВАТ ПЛАНА	2
1.3.	ПРАВНИ И ПЛАНСКИ ОСНОВ	6
1.4.	УСЛОВИ И СМЕРНИЦЕ ИЗ ПЛАНСКИХ ДОКУМЕНАТА ВИШРГ РЕДА И ДРУГИХ РАЗВОЈНИХ ДОКУМЕНАТА	6
	1.4.1. Просторни план општине Прибој	6
	1.4.2. Просторни план посебне намене специјалног грезервата природе "Увац"	8
<b>2.0.</b>	<b>АНАЛИЗА И ОЦЕНА ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА</b>	<b>11</b>
2.1.	ПОСТОЈЕЋЕ СТАЊЕ ГРАЂЕВИНСКОГ ЗЕМЉИШТА	11
2.2.	ПРИРОДНИ УСЛОВИ И РЕСУРСИ	12
	2.2.1. Закључна оцена анализе постојећег стања природних услова и ресурса	12
	2.2.2. Постојеће стање животне средине	19
2.3.	ПОСТОЈЕЋЕ СТАЊЕ КОМУНАЛНЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ	21
	2.3.1. Постојеће стање канализационе мреже и постројења	21
	2.3.2. Постојеће стање водоводне мреже и постројења	22
	2.3.3. Постојеће стање електроенергетске мреже и постројења	22
	2.3.4. Постојеће стање ТК мреже и постројења	24
	2.3.5. Постојећа термотехничке мреже	25
2.4.	ПОСТОЈЕЋЕ СТАЊЕ САОБРАЋАЈНИХ ПОВРШИНА	25
	2.4.1. Саобраћајно географски положај	25
	2.4.2. Анализа постојеће мреже саобраћајница	25
	2.4.3. Железнички саобраћај	28
	2.4.4. Оцена постојећег стања саобраћаја и саобраћајне инфраструктуре	28
	2.4.5. Потенцијали развоја саобраћајне инфраструктуре	29
	2.4.6. Ограничење развоја саобраћајне инфраструктуре	29
2.5.	СПОМЕНИЦИ КУЛТУРЕ НА ТЕРИТОРИЈИ ПЛАНА	30
<b>II ПЛАНСКИ ДЕО</b>		
<b>1.0.</b>	<b>КОНЦЕПТ ПЛАНИРАНИХ НАМЕНА</b>	<b>32</b>
1.1.	ЦИЉЕВИ УРЕЂЕЊА И ИЗГРАДЊЕ НА ПОДРУЧЈУ ПЛАНА	32
1.2.	<b>I</b> ПРОСТОРНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ ПРЕДЛОЖЕНОГ РЕШЕЊА	32
1.3.	<b>II</b> ОСНОВНИ ПРИНЦИПИ ОЗЕЛЕЊАВАЊА ПОДРУЧЈА ПЛАНА	33
<b>2.0.</b>	<b>ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА</b>	<b>34</b>
2.1.	ГРАЂЕВИНСКО ПОДРУЧЈЕ	34
2.2.	ПОДЕЛА ТЕРИТОРИЈА ПЛАНА НА ЗОНЕ	34
2.3.	ПЛАНИРАНЕ НАМЕНЕ И НАЧИН КОРИШЋЕЊА ЗЕМЉИШТА	35
	2.3.1. Површине и објекти јавне намене	35
	2.3.2. Грађевинско земљиште за остале намене	36
	2.3.3. Биланс урбанистичких показатеља	37
2.4.	УРБАНИСТИЧКИ УСЛОВИ ЗА ПОВРШИНЕ И ОБЈЕКТЕ ЈАВНЕ НАМЕНЕ	37
	2.4.1. Јавни комплекси и објекти	38
	2.4.2. Саобраћајне површине и саобраћајнице	40
	2.4.3. Комунална инфраструктура	51
	2.4.4. Зелене површине на земљишту јавне намене	65
2.5.	УРБАНИСТИЧКЕ МЕРЕ ЗАШТИТЕ	68

	2.5.1. Општи услови заштите природе и животне средине	68
	2.5.2. Урбанистичке мере заштите животне средине	70
	2.5.3. Заштита природних добара и вредности	76
	2.5.4. Услови за уређење и заштиту културних добара	78
	2.5.5. Услови заштите од елементарних и других већих непогода и обезбеђење простора за потребе одбране земље	83
2.6.	ПОСЕБНИ УСЛОВИ ПРИСТУПАЧНОСТИ ОБЈЕКТА И ПОВРШИНА ЈАВНЕ НАМЕНЕ ОСОБАМА С ПОСЕБНИМ ПОТРЕБАМА	85
2.7.	ИНЖЕЊЕРСКО ГЕОЛОШКИ УСЛОВИ ЗА УРЕЂЕЊЕ ТЕРЕНА	87
2.8.	УСЛОВИ ЗА ЕНЕРГЕТСКУ ЕФИКАСНОСТ ИЗГРАДЊЕ	96
<b>3.0.</b>	<b>ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА</b>	<b>99</b>
3.1.	ОПШТА ПРАВИЛА ЗА ГРАЂЕЊЕ И КОМПАТИБИЛНЕ НАМЕНЕ	99
3.2.	ОПШТА ПРАВИЛА ПАРЦЕЛАЦИЈЕ	100
3.3.	ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА НА ГРАЂЕВИНСКОМ ЗЕМЉИШТУ ОСТАЛЕ НАМЕНЕ	100
	3.3.1. Општа правила за грађевинске парцеле	100
	3.3.2. Општа правила грађења за нове објекте	101
	3.3.3. Општа правила за постојеће објекте	102
	3.3.4. Општа правила за изградњу интерних саобраћајница – колских приступа	103
	3.3.5. Правила грађења за типичне целине	104
	3.3.6. Зобрањена градња	120
	3.3.7. Правила озелењавања на грађевинском земљишту остале намене	120
<b>4.0.</b>	<b>СПРОВОЂЕЊЕ ПЛАНА</b>	<b>121</b>
4.1.	ОДНОС ПРЕМА ПОСТОЈЕЋОЈ ПЛАНСКОЈ ДОКУМЕНТАЦИЈИ	121
4.2.	СМЕРНИЦЕ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ПЛАНА	121

#### ГРАФИЧКИ ДЕО

1.	ПОСТОЈЕЋА НАМЕНА ПОВРШИНА	1: 5000
2.	ПЛАН НАМЕНА ПОВРШИНА	1: 5000
3.	ПЛАН РЕГУЛАЦИЈЕ И НИВЕЛАЦИЈЕ	1: 2500
4.	САОБРАЋАЈНО РЕШЕЊЕ	1: 2500
5.	ХИДРОТЕХНИЧКА И ТЕРМОТЕХНИЧКА ИНФРАСТРУКТУРА	1: 5000
6.	ТЕЛЕКОМУНИКАЦИОНА ИНФРАСТРУКТУРА	1: 5000
7.	ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТСКА ИНФРАСТРУКТУРА	1: 5000
8.	СПРОВОЂЕЊЕ ПЛАНА	1: 5000

#### ДОКУМЕНТАЦИЈА

Одлука о приступању изради ПГР градског подручја општине Прибој ("Службени лист Општине Прибој", број 5/09) и програмски задаци дати кроз делове Позива за подношење понуде за вршење услуге – израда ПГР-а градског подручја општине Прибој и израда Стратешке процене утицаја плана на животну средину

Услови ЈКП и осталих институција

Д1 КАТАСТАРСКО–ТОПОГРАФСКА ПОДЛОГА СА ГРАНИЦОМ ПЛАНА .....1: 5000

Д2 ИНЖЕЊЕРСКО – ГЕОЛОШКА РЕЈОНИЗАЦИЈА ТЕРЕНА (Извор: Елаборат о геотехничким истраживањима терена за ниво ГУП-а Прибој (ЦИП, Београд, 1992.))

Концепт плана генералне регулације Прибој

Извештај о стручној контроли Концепта ПГР градског подручја општине Прибој са 19.седнице Комисије за планове СО Прибој, одржане дана 27.06.2012.године, број СО Прибој: 350-48/12 од 27.06.2012. и број ЈУГИНУС-а: 219/12 од 09.07.2012.године; Напомена: У Прибоју је дана 26.07.2012.године одржан сасатнак Обрађивача плана и представника урбанистичке службе, комуналних предузећа и појединих чланова Комисије за планове приликом којег су са Обрађивачем договорене корекције које треба исправити током израде Нацрта плана, као и инструкције за даљи рад.

Елаборат заштите културног наслеђа на простору плана генералне регулације за Прибој, Краљево 2012. године)

Регистрација ЈУГИНУС ДОО и Лиценца одговорног урбанисте

## Однос са другим плановима и програмима

- **Регионални просторни план за подручје Златиборског и Моравичког управног округа („Службени гласник РС“ бр. 1/2013)**

## Концепције, пропозиције и планска решења регионланог развоја

### Рејонизација пољопривредне производње

Прибој припада рејону доминантно ратарско-повртарске производње и мешовитог сточарства, као и рејону воћарско-повртарске производње и пашњачког сточарства.

### Пројекција кретања становништва

Према урађеној пројекцији становништва општину Прибој ће 2025. године насељавати 22 000 становника.

### Мрежа центара и насеља

Прибој представља општински центар у оквиру којег се издвајају субцентар Саставци, центри заједнице насеља Кратово, Сјеверин, (Крајчиновићи) Сочице, Херцеговачка Голеша и Бучје и насеље Прибојска Бања.

### Концепт територијалне дистрибуције привреде

У просторној структури индустрије Прибој је регионални индустријски центар. У наредном периоду је у плану изградња привредно-индустријске зоне.

### Организација и уређење туристичких простора

Туристички простор општине Прибој припада делу туристичког кластера „Средишња и Западна Србија“ и представља секундарни туристички простор и место претежно регионалног значаја, уз знатно односно мање учешће целогодишње понуде. Такође Прибој припада и туристичком реону Полимља са Јадовником (ПЈ).

## Инфраструктура

### Саобраћај

У оквиру саобраћаја планирана је:

- изградња саобраћајнице у рангу ДП II реда у западном делу општине Прибој у циљу „отварања“ средишњих и западних делова Општине без непотребних прелазака државне границе;
- изградња пута на релацији Прибој – Добриловићи – Голешко брдо – Прибојска Голеша – Херцеговачка Голеша веза са ДП II реда бр. 114, у циљу избегавања прелазака државне границе;
- изградња пута на релацији Прибојска бања - Јабука – манастир Увац – Торник –Рибница - Чајетина - веза са ДП II реда бр. 253, у циљу остваривања најкраће везе Ужице – Прибој.

### Водопривреда

Прибој припада подсистему Увца, Лима и Дрине (водостан ХЕ „Бистица“ и др.) и у плану је обнова водоводног система.

### Енергетика

На територији општине Прибој предвиђено је продужење разводног гасовода од Златибора, поред планине Торник, за Прибој и Нову Варош и деонице за Пријепоље и Сјеницу и изградња главних МРС „Прибој“, „Нова Варош“, „Пријепоље“ и „Сјеница“. Такође је планирана изградња 16 МНЕ процењене снаге 9.875 kW.

### Комунална инфраструктура

Планира се изградња регионалне депоније Бањица, на територији општине Нова Варош, која би имала 4 трансфер станице, и то у општини Прибој, Сјеница, Пријепоље и Нова Варош.

### Заштита животне средине

Подручје општине Прибој карактерише виши степен загађености животне средине (подручје загађене и деградиране животне средине).

На територији општинског центра налази се споменик културе Борисављевића кућа, као и археолошко налазиште некропола стећака Црквина.

- **Просторни план општине Прибој** ("Сл. лист Оп. Прибој"бр./2012)

Просторни план представља основни плански инструмент за усмеравање и управљање дугорочним одрживим развојем локалне заједнице, коришћењем, организацијом и уређењем простора општине Прибој. Овим планом разрађена је основна стратегијска одређења, планска решења и смернице утврђене Просторним планом Републике Србије. Хоризонт Просторног плана је 2025. година, с првом фазом и приоритетима реализације планских решења до 2015. године. Просторни план захвата површину од 552 km<sup>2</sup>, подручје административно припада Златиборском округу.

У Општини према попису 2002. године живи 30.377 становника, што значи да је густина насељености 54,93 становника/km<sup>2</sup>, и као таква је за 29,93 % мања у односу на републички и за 3.89 % већа у односу на Златиборски округ у коме је Прибој на трећем месту по броју становника.

Општина Прибој се налази у југозападном делу Републике Србије, на тремеђи Србије, Црне Горе, Босне и Херцеговине (односно Републике Српске). На северу се граничи са општином Чајетина (у дужини од 23 km), на истоку са општином Нова Варош (15.6 km), а на југоистоку са општином Пријепоље (28 km). На југу у дужини од око 27 km граница општине је и државна граница са Републиком Црном Гором (општином Пљевља), а на западу у дужини од око 51 km граница општине је и државна граница са Републиком Босном и Херцеговином, односно Републиком Српском (општине Рудо и Чајничке). Укупна дужина границе општине Прибој је око 145 километара.

Општински центар Прибој који се састоји из два дела :Старог и Новог Прибоја коме непосредно гравитају насеља: Бања, Рача, Читлук, Милијаш, Добриловићи, Црнузи, Калафати и Мажићи (19.472 становника)

- **Мрежа јавних служби**

Опремљеност централних места и осталих насеља јавним службама и другим заједничким потребама треба да буде у складу са њиховом функцијом, величином обухвата и бројем становника који ће им гравитирати.

Општински центар треба да обезбеди широку и разноврсну понуду видова становања, јавних служби, услуга и производње, висок ниво комуналне опремљености и пријатну животну средину. Потребна опремљеност:

финансијске институције	банкарске, развојне (фонд за развој), саобраћајне, велетрговинске, туристичке и сл.	извозно-увозне,
-------------------------	---	-----------------

организације	агенције за МСП, консалтинг, финансијски, привредни, менаџерски, урбанистички и др.
образовање	средња школа, интернат, основна школа,
здравство	дом здравља, амбуланта, апотека, пољопривредна апотека, ветеринарска станица
социјална заштита	центар за социјални рад, центар за стара лица, боравак за децу ометену у развоју
предшколске установе	јаслице, обданиште, предшколско
саобраћај	квалитетна улична мрежа
водовод	организован систем водоснабдоснабдевања
канализација	фекална и кишна канализација, постројења за пречиш. воде
телекомуникације	фиксна телефонија, мобилна телефонија, интернет, радио и ТВ
електрична енергија	квалитетно снабдевање електричном енергијом

За општински центар ће се ПГР-е преиспитати постојећи капацитети јавних служби и у складу са будућим потребама планирати нови капацитети или садржаји.

#### ▪ **Привредне делатности и туризам**

Основна концепција просторног размештаја индустрије општине Прибој и МСП на подручју општине је рационалније и ефикасније прихватљиво коришћење грађевинског земљишта у постојећим индустријским зонама и локалитетима, нарочито у општинском центру и његовој рубној зони;

##### Туризам

Златиборски округ је познат широм Србије као популарна туристичка дестинација, а такође и Општина Прибој као део златиборског округа .

Циљеви и стратегија развоја туризма заснована је на коришћењу природе ,побољшању здравља (здравствени туризам), развоју руралног туризма, културног туризма као и пословног туризма.

##### Здравствени туризам

Развој ове врсте туризма актуелан је током целе године.Сегменти овог производа су : превенција, лечење, здравствени третмани, велнес, фитнес, посебни дневни викенд и анти -стрес програм. У РХ Центар у Прибојској Бањи постоји одељење за физикалну медицину и рехабилитацију. У самом центру Бање се налази више термалних извора капацитета 300 литара воде у секунди и сталној температури од 37 С . Над главним врелом је подигнута стара бања са једним базеном , а над другим изворима су три базена Нове Бање .Прибојска бања је позната по лековитости термалних извора још из Римског доба. Имајући у виду да Прибојску бању посети 10.000 туриста годишње, огромне су могућности развоја овог вида здравственог туризма, са решавањем проблема смештајних капацитета и остале туристичке инфраструктуре. Због ниског нивоа услуга, бања се на туристичком тржишту позиционирала за госте слабијих платежних могућности.

#### ▪ **Инфраструктурни системи**

##### Саобраћајно-транспортна инфраструктура

Као специфична карактеристика општине, међудржавна граница са Федерацијом БиХ и Црном Гором, отвара простор за трансграничну сарадњу у оквиру привредних делатности у пограничним појасевима све три државе тражећи додирне тачке. У том контексту треба посматрати и граничне прелазе и контролне пунктове који ће омогућити несметан проток робе и путника



Основа саобраћајне повезаности Општине Прибој са ширим окружењем, односно њених становника и привреде остаје железничка пруга Београд-Бар и државни путеви. Пругу и све пружне капацитете модернизовати и припремити за интермодални транспорт. Контакт са друмским саобраћајем (теретни и путнички) остварује се преко железничке станице Прибој, путем ДП II реда бр.115 (према новој категоризацији бр.152) и квалитетним градским саобраћајницама у Прибоју. Територија Општине Прибој односно мрежа насеља у њој мора бити повезана квалитетном саобраћајном инфраструктуром коју треба допунити путним правцима којим би се установили непрекинути саобраћајни токови између насеља и веза са државним путевима. Ниво услуга се мора подићи на стандарде који ће смањити време путовања али у исто време и привући већи број кретања.

### Водопривреда

У складу са стратешким циљевима који су дефинисани у ППРС и Водопривредној основи Србије, на том простору се развијају делови важних подсистема у оквиру два система вишег реда:

- а) Увачко-лимског подсистема за снабдевање водом насеља, који ће се у складу са стратешким решењима из ППРС у даљим временским хоризонтима повезивати са Рзавским подсистемом, прерастајући у један од најважнијих интегралних водопривредних и енергетских система Србије;
- б) Речног подсистема Дрине, Лима и Увца, у оквиру кога се налазе акумулације као објекти за годишње регулисање протока, хидроелектране и сви објекти за заштиту квалитета вода и заштиту од вода.

### Снабдевање водом

Најважнији систем за снабдевање водом општине Прибој је Централни водоводни систем (ЦВС) Прибоја, из кога се снабдева око 60% становника општине. Он снабдева град Прибој и више приградских насеља (Прибојска Бања, Звиздића насеље, Пољице, Мраморје и Увац). Због тога су кључни стратешки захвати у области даљег развоја система за снабдевање водом Општине Прибој обнова и модернизација ЦВС Прибоја са циљем смањења губитака са садашњих око 55% на величину у опсегу 15^20%. Смањење губитака у ЦВС је предслов за све остале активности на повећању поузданости снабдевања водом у насељима у зони његовог обухвата.

### Канализација и санитација насеља

С обзиром да је развој канализације и санитације насеља знатно каснио у односу на развој водоводних система, кључни задатак представља реализација система којом би се надокнадило заостајање на том плану. Основна конфигурација система за канализацију Прибоја и околних насеља већ је формирана и конфигурационо успостављена, тако да се у наредном периоду наставља обнова и даљи развој тако дефинисаног система. Концепција даљег развоја канализационих система је условљена морфолошком структуром речне долине Лима и положајем и правцем развоја насеља у њој. Основни правац развоја и концепција даљег развоја канализационих система је, да се систем се и даље развија као сепарациони систем, са поделом канализационе мреже на раздвојене системе: за одводњу отпадних вода насеља и за одводњу атмосферских вода. Постојећи системи се задржавају, уз обнову, проширење мреже и уклапање у виду подсистема у будући јединствени канализациони систем тог дела лимске долине.

## Увачко-лимски речни подсистем и хидроенергетика

Увачко-лимски речни систем је веома важан подсистем у оквиру речног система Дрине са Лимом, једним од 11 великих речних система у Србији. Тај подсистем је јединствена хидрауличка целина, тако да су и хидротехнички објекти ван подручја Општине Прибој од изузетног значаја за уређење, заштиту и коришћење вода на територији Општине. У оквиру тог подсистема налазе се две најважније акумулације Србије које заједно обезбеђују делимично вишегодишње регулисање Увца -Сјеничко и Златарско језеро, затим Радоињско језеро као објекат који усмерава регулисан проток према ХЕ Бистрица, као и ХЕ Потпећ, као кључна компензациона акумулација на Лиму на крају тог система. У оквиру тог система се налазе три важне хидроелектране: ХЕ Увац (36 MW, 72 GWh/год.), ХЕ Кокин Брод (21,4 MW, 60 GWh/год.) и ХЕ Бистрица (102,6 MW, 370 GWh/год.). Важан елемент тог система су акумулација и хидроелектрана Потпећ на Лиму (51 MW, 201 GWh/год.), јер њена акумулација служи као компензациони базен за вршну регулациону ХЕ Бистрица. На тај начин, тај речни подсистем, са снагом од 211 MW, која се превасходно валоризује у вршном режиму, један је од најважнијих речних система Србије

## Електроенергетска инфраструктура

На планском подручју се мора развијати сразмерно потребама за електричном енергијом и снагом, потребама за повећање поузданости и квалитета напајања и побољшања економичности рада електродистрибутивног система.

Потребно је планирати изградњу нове ТС 110/35/10kV на локацији кп.бр.950/2 КО Бања, поред новог моста у Калуђерском пољу са напајањем исте преко постојећег 110kV далековода 110kV, сада под напоном 35kV, уз потребне радове на повезивање истог на РП 110kV „ХЕ Потпећ“

За задовољење потреба потрошача у наредном планском периоду, треба изградити нове ТС 35/10kV 2x4 (2x8)MVA на утврђеним локацијама:

у кругу фабрике воде у Потпећу (кп.бр.3908/1)  
поред аутосервиса на УВЦУ  
на утврђеној локацији у Јарменовцу

Такође је потребно извршити изградњу нових и реконструкцију постојећих ДВ 35kV и то:

- реконструисати ДВ 35kV „Прибој 1“ због повећања преносне моћи,
- изградити нове далековода 35kV за прикључак ТС 35/10kV и то:
  - за прикључак ТС - Потпећ - увођењем далековода 35kV „Прибој 1“ по систему „улаз-излаз“
  - за прикључак ТС аутосервис на Увцу увођењем далековода 35kV Прибој-Рача, по систему улаз-излаз."

## Телекомуникације и поштански саобраћај

Просторним планом Општине и Бизнис планом ЈП "Телеком Србије" предвидети проширење постојећих и изградњу нових тел капацитета на следећи начин:

У градским насељима планира се комбиновани приступ: класичан(бакар или оптички кабл) и WLL(CDMA и/или WiMAX технологије)-дугорочни план.

За ниво транспортне мреже планирати изградњу оптичких система преноса за:

гмаННраНеMSAN-ОВе,2010-2015.г

постојеће BS MTS

## • **Комунална инфраструктура**

### Депонованње чврстог отпада

Према Плану управљања комуналним отпадом за Прибој је планирана регионална санитарна депонија са општинама Нова Варош и Пријепоље.

На основу оквира Стратегије управљања отпадом, решавајући проблем управљања отпадом за насеље Прибој урађена је Студија вредновања и избора локације санитарне депоније комуналног чврстог отпада за Општине Нова Варош, Прибој и Пријепоље (Институт "Кирило Савић" а.д. Београд).

Генерално посматрано, на основу претходних анализа и вредновања алтернативних локација за заједничку санитарну депонију комуналног чврстог отпада за три општине, закључено је да три локације Бањица, испуњавају већину критеријума. Због близине планиране регионалне депоније у Бањици (на удаљености од око 30km од Прибоја) на територији Општине Прибој не планирају се трансфер станице. Због потребе и оправданости рециклаже отпада могуће је формирање рециклажних дворишта у центрима заједнице насеља на главним саобраћајним правцима.

### Гробља

За градско подручје поред три постојећа православна гробља и два муслиманска планирана је изградња новог муслиманског гробља.

### Пијаце

За подручје изван Општинског центра и Прибојске бање у центрима заједнице насеља треба планирати просторе за повремено (једном недељно) организовање продаје на зеленој и сточној пијаци. Кванташка пијаца за територију Општине је планирана у радној зони Увац.

## **III ОПИС ПРИРОДНИХ И СТОРЕНИХ КАРАКТЕРИСТИКА ПОДРУЧЈА ПЛАНА**

### **III.1. Природне и створене карактеристике**

Општинско седиште Прибој налази се у западној Србији, у долини Лима и Увца, југозападно од Златибора и западно од Златара, Планско подручје у зони града се простире између 376 m н.в. и 683 m н.в.

Прибој је град који је формиран у веома уској долини реке Лим издуженој у правцу југоисток - северозапад. Обзиром на веома велику експанзију града, поред приобалног дела за изградњу су ангажоване и долинске стране које су веома стрме, а условљено конструкцијом терена на њима се јавља велики број активних и умирених клизишта.

Планско подручје лоцирано је у средњем делу тока реке Лим, а удаљено је од Београда 260 km. Подручје је дужине 12 km, а просечне ширине око 1 km и пружа се дуж река Лим и Увац. Најшири део долине Лима и Увца претворен је у грађевинско земљиште а главни инфраструктурни коридори прате токове Лима и Увца. Дуж целог подручја протеже се железничка пруга Београд - Бар. Поред пружне везе ово подручје је повезано асфалтним путевима са околним местима: Пријепољем, Новом Вароши, Рудом, Вишеградом и Ужицем, а преко њих магистралним друмским саобраћајницама са другим великим административним и индустријским центрима.

Терен подручја Плана је планинско – котлинско – долински. Виши делови су типично планински, са стрмим нагибом, а централни делови Прибоја су у долини Лима и њеном ободу, на блаже нагнутом терену.

Према Генералном плану Прибоја 2021.године, у оквиру планског подручја се, према, првенствено природним, али и створеним, као и еколошким условима, издвајају три еколошке целине:

Еколошка целина "Увац", чије је обележје река Увац. Карактеристична је изразита разноврсност површина у нагибима и експозицијама. Ова целина је оптерећена отпадним водама различитих категорија и није интегрисана у градско ткиво. У њој се налазе, идући од севера ка југу, пољопривредне површине и комплекс "ФАП IV", уски појас корита Лима (у чијој су долини ка граду Седишта, Епоксид, насеље Рабреновац и насеље на простору између пруге и пута), као и гранични прелаз ка Босни у зони ушћа Увца у Лим.

Еколошка целина "Лим" – градско језгро са реком Лим, као главним оележјем града, уз који су смештени различити градски садржаји и функције. Еколошки капацитет ове зоне је угрожен. Повољне природне карактеристике ове зоне у односу на околне планинске терене, првенствено у орографском и климатском погледу, су максимално искоришћење за насељавање, изградњу објеката становања и привређивања и саобраћајница, те је овако интензивна изградња створила услове који се сматрају ограничавајућим за даљи просторни развој. Река није значајније интегрисана у градско ткиво, оптерећена је отпадним водама, али су поједине зоне уз њу остале сачуване и неизграђене. Идући узводно од ушћа Увца у Лим ка потоку Јармовац, велику целину на простору који је одувек био заштићен од поплава представља Стари Прибој на десној и фабрика Полиестер и комплекс болнице на левој обали Лима, на десној обали се испод Пање главе налази комплекс фабрике "ФАП I" и "ФАП II", насеља Пања глава и Пољице, као и до сада неизграђена зона на морфолошки погодном терену за изградњу Калауђерско поље. На левој обали се развио Нови Град са комплексима колективног становања и јавним објектима, насељима Читлук и Милијеш.

Еколошка целина "Бања – Потпећ" од потока Јармовац ка брани ХЕ "Потпећ", на десној долинској страни Лима обухвата зону природног лечилишта и насеља Прибојска бања која својим природним – еколошким, створеним и културно – историјским ресурсима представља један од најважнијих потенцијала развоја града. Просторно је лоцирана у врху дубоке, шумовите и питоме долине, окружена је планинама, богата зеленилом – шумом, има повољну конфигурацију терена и микроклиматске услове, као и минералну термалну воду за лечилиште. Животна средина је очувана и великих еколошких вредности и капацитета и Генералним планом Прибоја 2021. наглашено је да све интервенције у простору бање морају бити усклађене са еколошким принципима. Испод зоне Бање, у долини Лима налази се комплекс фабрике "ФАП – III", као и насеља до пруге Јармовац и Жарковићи. На најузводнијем јужном крају долине Лима и планског подручја је зона Потпећ са комплексима електроенергетских постројења и радне зоне ХЕ "Потпећ", слободним неизграђеним простором између пута и Лима, као и појас између пруге и пута слабо изграђен са релативно погодним условима за развој становања и пословања.

Знатна дисецираност рељефа и нагнутост терена, уз суженост долине Лима, с аспекта организације простора, коришћења површина и изградње представљају својеврсна ограничења, нарочито у погледу повезивања градског ткива изградњом саобраћајница и савладавањем висинских прагова. С друге стране, међутим, оваква конфигурација терена омогућава стварање разноврсних градских амбијената.

Оваква морфолошка структура условљава и ограничава изградњу и ширење Прибоја углавном у оквиру дна и обода ерозивног проширења (котлине – долине). Међутим, поменути делови на ободу нису погодни за изградњу већих објеката због слабије носивости и стабилности подлоге. Рељеф у ближој околини Прибоја, па и на подручју целе општине, заједно са повољном климом и шумском вегетацијом, има значајну потенцијалну туристичку вредност.

Основне карактеристике **рељефа** подручја на коме се насеље просторно развијало су изразити нагиби у ерозивно-денудационом проширењу овог дела долина река Лима и Увца. Долине реке Лим и Увац су веома уске, а долирске стране јако стрме. У морфолошком погледу земљиште је неуједначено и хетероогено. Поред долирских делова терена у алувијону са нагибима до 5°, терен падина је са веома израженим рељефом веома стрм, нагиба око 15-45°, а локално и знатно стрмији. Реке и потоци су веома дубоко усечени тако да корито Лима локално има дубину и већу од 10 метара.

На овом подручју, сложене геолошке грађе, веома честе су појаве нарушавања стабилности терена.

У **геолошком** смислу подручје плана припада златиборском серпентинском масиву и дијабаз-рожној формацији кроз које су реке Лим и Увац оформиле алувијалне долине са стрмим и врло стрмим долирским странама. Серпентински масив чине серпентинити и амфиболити а дијабаз-рожну формацију чине дијабаз и рожњаци ређе серпентинити пешчара. Најнижи делови терена су алувијалне долине Лима и Увца и изграђени су претежно од еродираног материјала (крупнозрни шљункови, пескови, глине и хумус квартарне старости).

**Инжењерскогеолошки процеси** (спирање, клизање, одроњавање, јаружање) утицали су да се на овом простору издвајају рејони као подлога за даљи урбани развој: терени најповољнији за изградњу, терени нагиба 5-15%, терени великих нагиба, умирена клизишта и активна клизишта.

**Сеизмичност** терена - Према Условима Републичког сеизмолошког завода добијеним за потребе израде ППО Прибој, до сада је максимални догођени земљотрес у овој зони био јачине 4°MCS, али је подручје Нове Вароши и Сјенице жариште које одређује ниво сеизмичке угрожености. Сеизмички (према подацима и условима Републичког сеизмолошког завода и сеизмолошкој карти публикованог 1987.године за повратне периоде 50, 100, 200, 500, 1000 и 10000 година) максимални очекивани интензитет земљотреса, са вероватноћом појаве 63% за подручје Нове Вароши ово подручје припада **8°MCS**.

У Елаборату о геотехничким истраживањима (ЦИП, 1992.) анализирани су сеизмичке одлике терена и резултати су приказани на пратећим картама и документацији. У документацији овог ПГРа приложена је картографска представа ових података, а у закључним оценама геотехничких карактеристика у Концепту овог ПГРа дата је подела на терене појединих категорија у оквиру

Сеизмичка активност овог подручја зависи од разних геолошких, геотехничких, хидрогеолошких, инжењерско-геолошких и геоморфолошких фактора. Сеизмичке активности су нарочито повећане дуж различитих геотектонских јединица и терену који је поплављен подземним и површинским водама.

Нарочито важан утицај на повећање интензитета потреса имају подручја која су угрожена инжењерско-геолошким процесима (клизишта). То су најчешће обале око реке Лим и седименти везани за дијабаз-рожначку формацију.

Сеизмичке карактеристике терена и могуће повећање сеизмичке активности, наглашавају да, када се нешто гради у читавом овом подручју, сва сеизмичка правила треба да се поштују а ово захтева даље сеизмичке анализе за све грађевине које су саграђене.

Претежно учешће невезаних, а поготову полувезаних геолошких творевина (глина, глиновита дробина и др.), доприносе да се у њима формирају плитке изданске зоне које се директно прихрањују из ободног залеђа, изграђене претежно од кречњачких и других крутих стенских маса. Алувијалне и пролувијане творевине и кречњаци су богате подземном водом која је у директној хидрауличкој вези са Лимом и Увцем, али

је њихово простирање мало, осетљивост на загађење велика, те се не могу користити за значајније снабдевање водом становништва.

Ободне дијабаз рожне формације на падинама садрже локалне издани, мале по запремини које се празне преко локалних извора.

На терену се јавља велики број сталних и повремених *извора*, поред тога запажа се већи број сталних и повремених водотока. Водотоци углавном имају активне долирске стране - захваћени кретањем.

Поред ових количина подземних вода па подручју Прибојске Бање постоји извор темоминералне воде. Ова подземна вода води порекло из мермерисаних кречњака, а у виду самоизлива извире изнад манастира.

Ова околност директно у датим морфолошким условима условљава неповољан развој инжењерско - геолошких процеса, пре свега стварања стабилних и условно стабилних зона, као и зона са плитком подземном водом, или пак делова терена забарених, с изразито славим дренажним својствима. У таквим геолошким условима, грађење и развој Прибоја уопште, суочен је са следећим основним проблемима: проблем нестабилности терена у појединим деловима града, проблем оводњености средине у којој се гради, проблем носивости, проблем санационих мера, проблем стишљивости, и низ других проблема који представљају комбинацију једног, више или свих набројаних фактора. У локалним условима микро услови се могу знатно погоршати, а нарочито приликом непланског развоја и неадекватног коришћења делова терена за грађење.

При анализи **геотехничких услова** коришћена је постојећа документација и изведено инжењерско геолошко картирање терена а резултати презентирани на картама размере 1:5000 су коришћени из "Елабората о геотехничким истраживањима за ниво ГУП-а Прибој", који је израдио Саобраћајни институт ЦИП из Београда (1992.године)

На бази инжењерско геолошке карте, нагиба, носивости и стабилности терена и сеизмичких одлика, извршено је инжењерско геолошко рејонирање терена на 5 инжењерско геолошких рејона

Рејон I се издваја као најповољнији рејон за урбанизам, и овај рејон је у принципу без ограничења за урбанизам. У овом рејону могућа је изградња објеката а пре израде грађевинских пројеката потребно је извести мањи обим истраживања и испитивања.

Рејон II изграђују алувијалне и пролувијалне насlage. Овај рејон је условно повољан за грађевинску делатност. Обзиром па стрмији нагиб падине, у овом рејону је ограничена могућност урбанизације. Поред поменутог у овом рејону се мора водити рачуна о усецању и насипању. У садашњим условима овај рејон је стабилан, а његову стабилност може да поремети неадекватна грађевинска делатност (усецање и насипање). Пре било каквог грађевинског пројектовања, у овом рејону потребно је извести детаљна геотехничка истраживања и испитивања.

Рејон III изграђују чврсте стенске масе, у принципу то су делови терена са стрмијим нагибима. Стрмији нагиби падине условљавају урбанизацију у овом рејону.

Рејон IV издвојен је па падинама - долирским странама. Ово делови терена су нагиба 10-15°, а захваћени су процесима умирених кретања – клизања. Ова клизишта су углавном дубока и захватају велике површине. У овом рејону је потребно забранити грађевинску делатност. Овај рејон је потребно предвидети за зелене површине. На деловима терена захваћеним умиреним кретањима потребно је извршити пошумљавање.

Рејон V представља делове терена захваћене активним процесима нестабилности. У овом рејону налазе се активна клизишта. Ова клизишта су обично врло дубока, а њихова санација веома скупа. Овај рејон је неопходно искључити из урбанизације и на њему забранити било какву грађевинску делатност. У циљу спречавања

проширења клизишта, потребно је па истим извршити превентивне санационе мере. Ове санационе мере би се састојале од изградње канала, затварања пукотина и пошумљавања.

У погледу сеизмичности, објекти масовне изградње обично су објекти II и III категорије, те се за оцену сеизмичности, полазећи од олеате сеизмолошке карте која се односи на временски период од 500 година:

- Тегени I категорије у сеизмичком погледу налазе се у зони осмог степена, али у оквиру ове категорије терена детаљним испитивањима грађевинских површина треба очекивати у великом броју случајева локације са сеизмичношћу седмог степена. Местимично за локације које су близу терена са активним клизиштима и другим, нестабилностима могуће је повишење осмог степена за један степен.

- Терени II категорије су оптимално повољни терени у сеизмичком погледу и њихова сеизмичност износи седам степени сеизмичке скале, што значи, да сеизмоотпорност објеката II и III категорије треба прилагодити овом сеизмичком степену

Тегени III, IV и V категорије у сеизмичком погледу налазе се у зони осмог степена, али у оквиру ових терена и то нарочито у зонама IV и V категорије треба очекивати интензитет односно ефекте интензитета деветог до десетог степена сеизмичке скале.

**Хидрографију** простора чине реке Лим и Увац и већи број мањих водотокова (поток Мишковац, Рача, Бјелиш).

Истраживано подручје пресеца већи број водотокова. као највећи водотоци сматрају се реке Лим и Увац дуж којих се планско подручје простира. Обе поменуте реке обилују великом количином воде, а повремено имају и бујични карактер. Обе реке имају узак алувион и веома стрме долинске стране. Због великог хидрауличног пада су врло брзе.

Поред поменутих река овај терен пресеца већи број мањих и кратких водотока. Ови водотоци су веома брзи и имају бујични карактер и неравномерне протицаје. Нагиби долинских страна локалних водотока су веома стрми и често захваћени активним и умиреним клизиштима.

Корито Лима је на појединим деоницама уређено, чиме су негативне последице високих вода сведене на минимум, али притоке поток Мишковац, Лапошки поток, поток Годуша, Грабовачки и Милијашки поток и поток Речица угрожавају околну земљиште при високим протицајима, те је Миљењем ЈВП "Србијаводе" наглашено да треба предвидети хидротехничко уређење комплетних сливова свих гравитирајућих водотокова у зони урбанизације тако да се обезбеди заштита брањеног подручја (постојећег и планираног) од велике воде вероватноће појаве QI% (повратни период T=100 год.).

На планском подручју се мора обезбедити несметано отицање вода, заштита шумских површина и одржавање мреже канала и колектора, како би се умањила опасност од активирања ерозивних процеса, као и дестабилизације терена подложних клизању.

Изданске воде у долини Лима подложне су загађивању, због чега се захтева одржавање и унапређење канализације за атмосферске и отпане воде у граду и Прибојској бањи. Посебно се истиче обавеза планирања и изградње канализације у индустријским и комуналним зонама.

На долину Лима (на подручју општине Прибоја) велики хидролошко-хидраулички утицај на водне режиме имају акумулације у оквиру хидроенергетског система Увац и акумулација и ХЕ Потпећ на Лиму. Адекватним управљањем тим акумулацијама са годишњим регулисањем могу се врло успешно побољшавати водни режими на Лиму у зони Пробоја, с обзиром да је слив реке Увца најпотпуније изграђен слив Србије у

погледу изравнавања вода у акумулационим базенима и искоришћења водних снага.

Узводно од планског подручја налази се акумулација Потпећ и ХЕ Потпећ, која представљају нераздвојни део јединствене технолошке целине Увачко-лимске каскаде акумулација и хидроелектрана. Изграђена је као компензациони базен деривационе ХЕ "Бистрица" која користи воду из акумулације "Радоиња" на реци Увац, као и за производњу електричне енергије коришћењем вода реке Лим и енергетски искоришћених вода из ХЕ "Бистрица". Гравитационом бетонском браном са котом нормалног успора 437 мнм на Лиму се формира Потпећко језеро, које служи као доња вода и компензациони басен електране ХЕ Бистрица. Запремина акумулације је 44×106 м<sup>3</sup>, инсталисана снага ХЕ Потпећ је 51 MW, а просечна производња је 216 GWh/год. Вршни карактер електране се остварује на рачун регулисања протока у каскади акумулација на Увцу.

Поред постојеће хидроакумулације на Лиму је могућа реализација и малих хидроелектрана на појединим деоницама водотока у оквиру планског подручја. Катастар МХЕ не представља плански основ за издавање Локацијске дозволе. Од 16 локација утврђених поменути Катастром на планском подручју је актуелна израда планске и техничке документације, односно анализирање могућности реализације за неколико локација на Лиму (на узводној деоници између урбане зоне и постојеће бране "Потпећ" и на деоници у урбаној зони до ушћа Увца).

На планском подручју постоји извор **термоминералне воде** у насељу Прибојска бања. На овом делу подручја формиран је туристичко бањски комплекс. Термоминерални извори су концентрисани у и око Бање, али нажалост нису сви каптирани. Према ППО Прибој постоји оправдана претпоставка да би се одговарајућим истражним радовима у ширем окружења Прибојске бање могли пронаћи и други термални извори, који би се могли врло успешно користити за развој бањског туризма.

У земљи испод Бање и њене шире околине, лежи огромна природна акумулација чисте хладне воде - Муртеничко језеро. Такође, испод те акумулације на преко 900 km<sup>2</sup>, лежи језеро топле воде температуре око 60°C, до сада неискоришћено.

Минералне сировине представљају базу за развој привреде и без обзира што на територији ПГР нису евидентирани, њихове резерве на подручју Општине морају се имати у виду када се планира привредни, али просторни развој прерађивачких капацитета или привредних капацитета који их користе.

Узимајући у обзир податке изложене о општим **климатским условима**, подручје Прибоја, у долини реке Лима и Увца, има умерено - континенталну климу, која је и под субпланинским утицајем околних планина. Планско подручје се може поделити у неколико зона и то:

У долини Лима, где је терен мање нагнут и добро осунчан, отворен према ваздушним струјањима из правца југоистока и северозапада, климатски услови са карактеристичним температурним инверзијама, маглама, тишинама, не утичу значајније ограничавајуће на планирање стамбених зона, а избор објеката производње је условљен честим појавама тишина у зимским месецима: на подручју ПГР-е и његовој околини нема погодних локација за оне производне објекте, који могу бити загађивачи ваздуха и који би могли утицати на погоршање квалитета ваздуха у Прибоју.

Микроклиматска ситуација северозападних падина изнад Прибоја и Прибојске бање је знатно повољнија за становање, вегетацију, туризам и сл.. Падине југозападно од Прибоја су велих нагиба па су са климатског становишта неповољне за становање.



С друге стране, међутим, карактеристике поднебља условљавају дуже трајање грејне сезоне и с тим примену одговарајућих просторних, урбанистичких и техничких решења ради заштите животне средине од загађивања.

С обзиром да се пољопривредне и шумске површине углавном налазе на падинама изграђеним од мање квалитетних земљишта, често и нестабилним – подложним клизању, приоритетан је развој насељског зеленила у самом граду, где су педолошки услови за то одговарајући, док се на деловима падина који неће бити предвиђени за изградњу, задржавају пољопривредна земљишта и нарочито шуме, као вид заштите стабилности падина, поготово оних угрожених савременим инжењерско – геолошким процесима. .

### Закључна оцена

Природни услови Прибоја и целе Општине су по обиму и квалитету елемената и карактеристика природне средине значајан развојни потенцијал овог простора. Карактеристично је да је овај потенцијал диференцирано распоређен у простору са појавом концентрације на појединим ужим целинама:

Долине Лима и Увца и њихових притока, нарочито зона Прибоја и Прибојске бање, је приоритетно развојно подручје, с обзиром да се налази на путном и железничком правцу ка долини Лима, односно Златибору, изван строго заштићених зона природних резервата и хидроакумулација, на контакту брдских и планинских зона, поготово туристичке зоне Златара.

Остали делови Општине су планински и брдско – планински и карактеришу их добри услови за здрав живот, типичну планинску сточарску производњу, шумарство, зимски, рекреативни, здравствени, ловни и излетнички туризам, уз нешто теже услове за успостављање комуникација у односу на долињски део Општине.

На подручју Прибоја које обухвата овај урбанистички план сустичу се погодни природни услови за живот - становање, посебно за комуницирање (саобраћај) и привређивање, па се због тога он развила у највеће и централно насеље Општине са производним капацитетима. Туристичка атрактивност подручја заснована је на атракцијама Прибојске бање, док вредности планинског залеђа, нису искоришћене у заслуженој мери, али заслужује адекватну валоризацију, поготово због близине афирмисаних туристичких зона, у првом реду Златибора и Златара. Остала насеља у Општини су сеоска са примарном пољопривредом.

Одговарајућа истраживања морају, по усвајању овог ПГР-е, спровести за читаво подручје Прибоја и Прибојске Бање у границама планског подручја овог ПГР-а и обезбедити да се микросеизмичка реонизација са одговарајућим инжењерскогеолошким анализама и геотехничким катастром, доведу до краја. Геотехнички докуменат који ће бити на тај начин добијен, представљаће основни, руководећи докуменат за урбанистичко планирање, на темељу кога ће се правилно усмерити развој града и обезбедити подаци за пројектовање и грађење објеката, без обзира на подручје терена.

## Саобраћајно географски положај

Геоморфолошке карактеристике рељефа условиле су линеарни развој насеља који је пратила и одговарајућа саобраћајна мрежа.

Главна саобраћајна осовина се пружа речном долином, где су смештени државни пут и железничка пруга, којима се остварују везе са окружењем. Од административног центра Републике, Прибој је удаљен око 300 km, од Вишеграда 40 km, Ужица 80 km, Сарајева 160 km и од Подгорице 180 km.

Окосницу мреже друмских саобраћајница чине државни путеви II реда, чији делови истовремено представљају примарну градску мрежу:

ДП II реда бр. 152<sup>1</sup> (ДП бр. 115): Бистрица – Прибојска бања – Прибој – Рудо (граница РС – гранични прелаз Увац) у дужини од око 12,4 km, који представља главни лонгитудинални правац у насељу. Оријентациона улазна стационача на подручје плана је km 9+741 а излазна (граница РС) је km 22+141. Кроз градско подручје пружа се улицама: 29. Октобра и Радничком; и

ДП II реда бр. 153<sup>2</sup> (ДП бр. 228): Ариље – Љубић – Јасеново – Кокин брод – Прибојска бања, у дужини од 3,66 km, којим се остварује веза са општином Нова Варош.

Кроз предметно подручје пролази и магистрална међународна железничка пруга број 1: Београд – Ресник - Пожега – Врбница - Бар, којом је остварена директна квалитетна веза са ужим и ширим окружењем у Републици, као и посредно повезаност са мрежом европских пруга.

### Анализа постојеће уличне мреже

Улична мрежа Прибоја је у просторном смислу условљена речним током и коридором државног пута као и неповољним теренским условима за изградњу у ободним, брдским зонама. Окосницу мреже друмских саобраћајница чине државни путеви II реда, који припадају примарној градској уличној мрежи.

Примарним саобраћајницама се кроз град воде транзитни токови, спајају се удаљени делови града и/или служе повезивању две или више градских зона. На примарну мрежу се надовезује секундарна мрежа саобраћајница која опслужује појединачне зоне и објекте у насељу. Већи део уличне мреже Прибоја је изведен са савременим коловозним застором али, у већини случајева, непотпуним попречним профилем, уз нерешен проблем одводњавања на појединим улицама. Осим тога, конфигурација терена условила је развој уличне мреже са изузетно малим регулационим ширинама која често није у сагласности са функционалним рангом којој саобраћајница припада. Према функцијама које имају у мрежи, градске саобраћајнице се могу сврстати у следеће категорије:

саобраћајнице I реда;

саобраћајнице II реда;

сабирне улице; и

стамбене и приступне улице.

Категорији градских саобраћајница I реда припада: правац државног пута Бистрица – Прибој – Увац, односно улице 29.октобар и Радничка на десној обали Лима, правац улица Немањина, Саве Ковачевића и Прибојске чете на левој обали Лима, укључујући и постојеће друмске мостове преко реке.

<sup>1</sup> Нова уредба о категоризацији путне мреже објављена је у „Сл. Гласнику РС“ бр. 14/12 од 27.02.2012. године, док је у загради дата ознака по старој категоризацији.

<sup>2</sup> У складу са условима ЈП „Путеви Србије“ бр. 953-744/12-3, за предметни пут, тек по изради новог референтног система државних путева, биће утврђено да ли припада државном путу II реда број 153: Нова Варош - Увац.

Мрежу саобраћајница II реда чине: улице које се поклапају са правцем постојећег државног пута Прибојска бања – Кокин брод, улица Драгољуба Савића и у наставку правац пута на левој обали Лима према Караули, улице Лимска и Моше Пијаде, улице 12.јануар, Велимира Бандовића, као и правац пута који од граничног прелаза Увац води на север поред ФАП-а 4. Попречни профили саобраћајница II реда, у већини случајева, нису у сагласности са њиховим рангом.

Сабирне саобраћајнице имају улогу напајања улица вишег ранга и код њих се примећује недоследност по питању попречног профила и квалитета коловозног застора.

Стамбене и приступне улице обезбеђују приступ стамбеним целинама. Бројне су и представљају капиларну мрежу, веома битну за функционисање саобраћаја унутар насеља. Њихов квалитет није задовољавајући по питању попречног профила, коловозног застора, решења одводњавања и вертикалне и хоризонталне сигнализације.

Бројања саобраћаја на мрежи ДП на планском подручју нису вршена. Имајући у виду теренске податке, може се закључити да у структури саобраћајног тока предњаче путнички аутомобили, док је учешће теретних возила на нивоу од око 30%.

Степен моторизације у Општини износи 160 ПА/1.000 становника, што је знатно испод републичког просека. Под претпоставком да на градско насеље одлази до 50% регистрованих возила у Општини, степен моторизације у граду износи око 190 ПА/1.000 становника, односно једно возило на 5,3 становника. Повећани степен моторизације, као и повећана мобилност становништва која се очекује у наредном периоду, довешће до још већег оптерећења путне мреже по питању капацитета, проточности и потреба за паркирањем возила. Постојећи профили примарне мреже су углавном задовољавајући, док се код секундарне мреже примећују недостаци, који условљавају нижи степен услуге. Транзитни и изворно циљни теретни саобраћај се води главном градском саобраћајницом (правац државног пута), што се оцењује као задовољавајуће имајући у виду да тангира стамбено ткиво.

Пријем и отпрема путника обавља се са аутобуске станице лоциране у старом граду. Аутобуска станица поседује осам долазно-полазних перона и располаже чекаоницом, простором за продају карата, аутобазом и магацином за резервне делове. Бави се организацијом превоза путника и пртљага у локалном, и међуградском саобраћају. У току године се са аутобуске станице отпреми око 150.000 путника.

Локација аутобуске станице се оцењује као задовољавајућа, имајући у виду малу удаљеност од градског језгра и добру повезаност са главном градском саобраћајницом. Овде се уочава недостатак објекта исте намене у новом граду, при чему се за отпрему и пријем путника користе стајалишта дуж главне саобраћајнице, што се оцењује као веома неповољно.

Просторни размештај већине јавних функција условљава средњу дужину пешачких кретања до 1.000m, што се може сврстати у изохрону пешачења од 15-20 минута. Најинтензивнији пешачки токови се јављају на примарним градским саобраћајницама, које имају тротоаре ширине од 1,5 до 2,5 m у новом граду, док је велики проценат градских улица у старом граду без тротоара.

Површине за паркирање путничких аутомобила организоване су као подужно паркирање дуж улица у старом граду или као паркинзи уличног и блоковског типа у новом граду. Због постојеће изграђености у старом делу града практично је

немогуће формирати паркинг просторе. У осталим деловима насеља паркирање се обавља у оквиру индивидуалних парцела или на деловима коловоза и тротоара, што умањује ефикасност одвијања саобраћаја. Стамбени комплекси и јавне службе (Дом здравља, зграда Општине, пијаца и сл.) су места којима гравитира велики број људи, те је проблем паркирања ту израженији.

На планском подручју није јасно дефинисан простор за организовано паркирање теретних возила, па се оно непрописно одвија дуж примарне саобраћајнице на проширеним банкама, тротоарима и зеленим површинама.

На територији Плана се налази четири станице за снабдевање горивом. Објекти су лоцирани дуж примарне градске саобраћајнице (Радничка, 29. Октобра, Увац, Потпећ). Под претпоставком да један путнички аутомобил годишње пређе просечно 10.000 km, са просечном потрошњом горива од 8 lit/100 km и рентабилним дневним прометом пумпе од 5.000 – 7.000 lit, долази се до закључка да је постојећи број ових објеката задовољавајући. Просторни размештај пумпи, на главним улазним правцима у насеље, такође се оцењује као повољан.

Сервиси за моторна возила, мањег и већег обима, лоцирани су углавном дуж улице 29. Октобра и у IV Санџачке бригаде, као и у индустријској зони за локалне потребе.

На подручју Плана не постоје издвојене и обележене бициклическе стазе.

#### Железнички саобраћај

Кроз простор који је у обухвату предметног плана пролази главна магистрална међународна једноколосечна електрифицирана железничка пруга број 1: (Београд) – Ресник – Пожега – Врбница – Бар, на којој се одвија мешовити саобраћај возова за превоз путника и робе, на релацијама у унутрашњем и међународном саобраћају. Оријентациона дужина железничке пруге на подручју плана је око 12,8km, улазна станица (из правца Ужица) је око km 221+000, а излазна (улаз у тунел у непосредној близини ХЕ Потпећ) је око km 233+830. На прузи се, у границама плана, налазе три подвожњака, у km 223+955, 226+383 и у km 230+068, као и путни прелаз у km 225+878 који је осигуран полубраницима са светлосним знацима на путу.

Железничка станица Прибој се налази у km 225+289 са леве стране железничке пруге Београд – Бар, у старом језгру града. Станица је отворена за пријем и отпрему путника и робе (денчане и колске пошиљке). У станици се налази 8 колосека, а са првог се одваја индустријски колосек за силос фирме „12.јануар“. Поред железничке станице Прибој, у границама плана се налазе и 2 стајалишта, Пољице (km 228+300) и Прибојска бања (km 232+800).

Према последњим доступним подацима, на предметном подручју саобраћа дневно 14 пари возова за превоз путника, од којих 7 пари у међународном саобраћају као и 13 пари теретних возова, од којих 9 пари у међународном саобраћају.

До суседних градова, време вожње возова за превоз путника износи просечно: око 55 мин за релацију Ужице – Прибој код међународних, односно око 75 мин код путничких возова; за релацију Прибој – Пријепоље, око 25 мин код брзих међународних, односно око 35 мин код путничких возова.

## Оцена постојећег стања саобраћаја и саобраћајне инфраструктуре

Саобраћај и саобраћајна инфраструктура имају важну улогу у развоју насеља. На основу анализе постојећег стања, као највећи проблеми и њихове последице могу се навести:

концентрација јавних садржаја у општинским центрима, са већим бројем радних места и дневним миграцијама на потезу Прибој – околна насеља: повећан интензитет саобраћаја на лонгитудиналним правцима у периодима јутарњег и поподневног „шпица“;

непостојање потпуних попречних профила на појединим саобраћајницама различитих категорија: смањена безбедност, недовољни капацитети и смањене брзине у периодима вршних оптерећења;

недовољна снабдевеност сигнализацијом и опремом за светлосну контролу и управљање саобраћајем у зонама раскрсница примарних градских саобраћајница: смањена безбедност и ниво услуге, повећани временски губици;

недовољна повезаност делова насеља на супротним обалама реке: смањена доступност, повећани временски губици, оптерећење мреже;

нерешено питање паркирања теретних возила: заузимање слободних површина, ометање саобраћајног тока, смањена безбедност и

непостојање мреже бициклистичких стаза: мешање бициклистичког саобраћаја са друмским, коришћење алтернативних неадекватних коридора, смањење безбедности учесника у саобраћају.

недовољна искоришћеност железничког саобраћаја у транспортовању људи и робе, као еколошки и економски једног од најприхватљивијих видова транспорта.

### **Постојеће стање канализационе мреже и постројења**

У граду постоји сепарациони систем канализације. Дужина примарне канализационе мреже је око 41.5 km, док је дужина изграђене секундарне мреже око 41 km. У градском насељу Прибоја је изграђена независна канализациона мрежа атмосферских вода у дужини од око 40km. Атмосферска вода са урбаних сливних површина се упушта у постојеће колекторе канализације атмосферских вода и њима се евакуишу до реке Лим.

Отпадне воде чине употребљене санитарне воде и индустријски отпадни флуиди. Индустријски загађивачи се после претежно локалних третмана, упуштају у реку Лим. Санитарне отпадне воде се без пречишћавања испуштају у Лим. Оваквих случајева где је Лим реципијент непречишћених отпадних вода, има више на целом градском подручју у Новом Прибоју, у делу између Новог и Старог Прибоја, у Старом Прибоју, и у индустријским зонама (санитарне отпадне воде).

У делу градског насеља Прибој у ком није изграђена канализациона мрежа отпадне воде се евакуишу путем водопропусних септичких јама или се отпадна вода индивидуалним изливима директно евакуише у реку Лим.

И по профилу и по структури материјала изграђена канализациона мрежа је разнородна. Профили се крећу (за примарну мрежу) од Ø200–Ø400, а за секундарну од max.Ø200 mm – мин.Ø150 mm. Структура материјала канализационе мреже је од азбест-цементне цеви (~ 2100 m'), керамичке (~ 14.500 m') и ПВХ (~ 25.000 m').

### **Постојеће стање водоводне мреже**

Најважнији систем за снабдевање водом општине Прибој је Централни водоводни систем (ЦВС) Прибоја, из кога се снабдева око 60% становника општине. Он снабдева град Прибој и више приградских насеља (Прибојска Бања, Звиздића насеље, Пољице, Мраморје и Увац).

Централни водоводни систем (ЦВС) Прибој захвата 50% сирове воде из акумулације Радоина док преосталу сирову воду захвата путем три каптирана извора: Челице, Бјеличковица и Сарачевина. Вода се из акумулације "Радоина" доводи тунелом дужине око 8,0km димензија Ø4m и падом од 2% до водостана ХЕ „Бистрица“. На локацији водостана налази се водозахват сирове воде ЦВС Прибој. Сирова вода се захвата директно из цевовода код затварачнице за ХЕ „Бистрица“ и преко мерача протока и регулационог затварача, цевовода на коме су четири прекидне коморе, доводи до ППВ „Михајловац“ – удаљеном 7 km узводно реком Лим од Прибоја. На напред описан начин се из Радоинске акумулације захвата и транспортује до ППВ-а „Михајловац“ у просеку око 60 l/s (максимално 80 l/s, минимално 35 l/s) сирове воде.

У оквиру ЦВС Прибој изграђена су 7 резервоара. Један се налази у оквиру ППВ „Михајловац“ и запремине је 1200 m<sup>3</sup>. Други резервоар намењен градском подручју Прибоја изграђен је на локацији »Годуша«, и запремине је 2000 m<sup>3</sup> и није у функцији, а разлог за то је неадекватан цевовод од ППВ-а до резервоара. Преосталих 5 мањих резервоара налазе се у подсистему водоснабдевања насеља Прибојска Бања и Сувог Поља и имају укупну запремну од 235m<sup>3</sup>.

Основна карактеристика дистрибутивне мреже ЦВС Прибоја је велика неједначеност по старости, функционалности, материјалу, пречницима, радним притисцима итд. Тачна укупна дужина мреже цевовода није у потпуности позната, али се процењује на око 123.9 km.

### **Постојеће стање електроенергетске мреже**

#### Мрежа 220 kV

Делом територије генералног плана ( у зони ХЕ „Потпећ“) пролазе два 220 kV далековода:

1. ДВ 220 kV ХЕ „Бистрица“ – РП „Бесеровина“, Бајина Башта.
2. ДВ 220 kV ТЕ „Пљевља“ - ТС два 220/110 kV „Пожега“

Положај ових далековода дат је на графичком прилогу.

#### Објекти и мрежа 110 kV

Територија Прибоја напаја се електричном енергијом из ХЕ“Потпећ“ из ТС 110/35 kV, снаге 51,5 MVA и "Прибој 2" ТС 110/35/10 kV, 1ц20 (31,5) MVA. У ХЕ „Потпећ“ један генератор од 18 MVA је директно повезан на 35 kV постројење преко блок трансформатора одговарајуће снаге одаеле се врши напаљање конзумног подручја општине Прибој и Рудо.

Такође, постоји веза између постројења 110 kV и 35 kV преко трансформатора од 31 MVA који напаја постројење 35 kV. Са постројења 35 kV осим ЕД „Прибој“напаја се и сопствена потрошња ХЕ као и извид 35 kV за Пријеполје и извод 35 kV за Нову Варош. Од ХЕ „Потпећ“ полазе 110 kV далеководи за Пљевља, Пријеполје и ХЕ“Кокин Брод“. Такође, ХЕ „Потпећ“ повезана је далеководом 110 kV са ТС "Прибој 2" ТС 110/35/10 kV.

#### Објекти и мрежа 35 kV

Постојеће ТС 35/10kV се задржавају, са повећањем снаге до пројектованих величина према следећој табели

*Табела бр.2: Постојеће ТС 35/10kV*

РЕД. БРОЈ	НАЗИВ ТС	ПОСТОЈЕЋИ КАПАЦИТЕТ	ПЛАНИРАНИ КАПАЦИТЕТ
1	TS 35/10 KVPRIBOJ I	2X4 MVA	2X8MVA
2	TS 35/10 KVPRIBOJ II	2X4 MVA	2X8MVA

3	TS 35/10 KVRASADNIK	1X2 MVA	1X4MVA
4	TS 35/10 KV SASTAVCI	2X2,5 MVA	2X4MVA
5	TS 35/10 KV FAP POGON I	2X4 MVA	2X8 MVA
6	ITS 35/10 KV FAP POGON II	2X4 MVA	2X8 MVA
7	TS 35/10 KV FAP POGON IV	2X8 MVA	2X8 MVA

Планирају се трансформаторске станице 35/10 kV, 2x4(8) MVA, на следећим локацијама Бања, Јарменовац и Увац

Постојећи водови 35 kV се задржавају а према могућностима се каблирају.

Планиране ТС 35/10 kV напајају се кабловски (подземно)

Објекти и мрежа 10kV

На подручју генералног плана постоји 81 трафостаница 10/0,4 kV инсталисане снаге 35.530 kVA које су међусобно повезане одговарајућим кабловима и далеководима 10 kV. Постојеће трафостанице се задржавају и повећава им се снага до могућности објекта. За нову градњу препоручени типови трафостаница дати су у поглављу Правила грађења.

Планиране ТС 10/0,4 kV и то 10 ком. Одређене су на основу планираног вршног оптерећења за 2021 годину:

Домаћинства град	17MW
Домаћинства Бања	3 MW
Велики потрошачи у граду	2,5 MW
Велики потрошачи Бања	0,43 MW
Остали потрошачи град	5,6 MW
Остали потрошачи Бања	0,7 MW
Укупно	29,3 MW

За одређивање броја трафостаница 10/0,4 kV узети су обзир вршно оптерећење само домаћинства (Град+Бања) и општи потрошачи. Укупно вршно оптерећење ових корисника износи  $P=26,3\text{ MW}$ ,  $S=27,7\text{ MVA}$

Ову снагу обезбедићемо из постојећих трафостаница (81 ком. исталисана снага 35.530 KVA и планираних 10ком 10/0.4 kV снаге 630 KVA

За потребе делатности и индустрије трафостанице ће се градити према потребама. Водови 10kV на подручју ПГР-а су углавном кабловски. Само на периферији као изводи за сеоска подручја су надземни.

Надземне електроенергетске водове 10kV ( зоне ниске густине становања, радне зоне, зоне посебне намене, зоне комуналних објеката) постављати према важећим регулационим плановима и плановима општег уређења и техничким условима надлежног електродистрибутивног предузећа.

Подземне 10kV каблове полагасти у профилима саобраћајница или испод слободних површина према важећим регулационим плановима и плановима општег уређења и техничким условима надлежног електродистрибутивног предузећа.

Мрежа 0,4 kV

Планира се даља изградња ваздушне или подземне (кабловске) нисконапонске мреже и мреже јавног осветљења. У зонама колективног становања нисконапонску мрежу градити подземно.

Индивидуалне објекте напајати ваздушно са постојеће или планиране ваздушне нисконапонске мреже која се поставља у профилима саобраћајница према регулационим елементима датим у урбанистичким плановима а веће стамбене, стамбено-пословне, пословне објекте напајати одговарајућим кабловима - подземно у свему према техничким условима добијеним од надлежног електродистрибутивног предузећа. У складу са финансијским могућностима планира се постепена замена постојећих живиних светиљки натријумовим ради уштеде електричне енергије.

Ради примене мера за рационализацију и уштеду електричне енергије планира се елиминација електричне енергије као енергента за загревање простора, увођењем других горива у дистрибуцију и свођењем цена појединачних енергената на реалне. Такође се препоручује израда Студије уштеде електричне енергије у јавном осветљењу на подручју конзумног подручја Прибој као и Студије смањења губитака (техничких и комерцијалних (неовлашћена потрошња и нетачно и нерегистровано мерење)) на ниском напону.

### **Постојеће стање ТК мреже**

Мрежна група града (оптички) припада у организационом погледу главној централи у Пријепољу са позивним бројем 033.

Телефонски капацитети на територији коју обухвата План генералне регулације састоји се од јавних телефонских централа, система преноса и приступне телефонске мреже. Телефонске централе на подручју Плана повезане су са надређеном централом Vfu оптичким каблом, дигиталним и аналогним системом преноса одговарајућег броја канала и даље преко надређене централе повезане су у међумесни и међународни телефонски саобраћај.

У границама захвата Плана налазе се у телефонском саобраћају капацитети приступне телекомуникационе мреже и то :

- Комуникациона мрежа: ЈАТЦ инсталисаног капацитета 11.282 прикључака,
- Транспортна мрежа : дигитални систем преноса са припадајућом опремом и спојним оптичким кабловима,
- Приступна мрежа (подземна и ваздушна )
- У телефонском саобраћају налази се 6.963 прикључака
- Интернет претплатници
- MSAN-а – 8 објеката

### Мобилна телефонија

Постоје три оператера мобилне телефоније који користе GSM систем а то су Мобтел, телеком и ВИП. Према светским трендовима планира се интензиван развој јавних радио система а посебно мобилне телефоније. Очекује се и увођење нових оператера.

### Поштански саобраћај

Граду постоји пошта са шалтерима и телефонском централом . Поштанске јединице добро опслужују кориснике поштанских услуга.

### Радио телевизија

Ј.П Радио телевизије Србије на простору јужног региона има своје репетиторе који покривају овај простор RA и TV сигналама. Јачина сигнала је углавном задовољавајућа.

### **Постојеће стање термотехничке мреже**

На подручју плана постоји изграђен топлификациони систем, ослоњен на извориште у фабрици "ФАП", који је цео у функцији. Друго, важна је чињеница да се располаже релативно високим вишком капацитета у изворишту, у односу на величину прикљученог конзума. Вероватно се може прикључити дупло више потрошача од постојећи, и треће, територија насеља је линијског облика дуж реке Лим, тако да развојни захвати изискују једнозначна решења инфраструктуре, такође линијског облика.



Овакво стање намеће топлификацију као доминантан систем снабдевања топлотном енергијом, иако је он засада примењен на високу густину становања, тачније само за колективно становање. Основне акције око успостављања одрживог функционисања овог система требају садржати довођење економских параметара на реалан тржишни одрживи ниво, чиме се искључује могућност сталног пропадања комуналних носилаца ове инфраструктуре.

Поред овога, треба имати у виду и могућност гасификације, обзиром да Просторни план Србије, у некој даљој фази планира ширење гасификације и на ово подручје.

## IV ПРЕГЛЕД ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА И КВАЛИТЕТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ НА ПОДРУЧЈУ ЗА КОЈЕ СЕ ИЗВЕШТАЈ ДОНОСИ

### IV.1. Анализа и оцена стања квалитета ваздуха

Главни извори загађења ваздуха су индивидуална ложишта домаћинства, саобраћај дуж државних путева, пољски пожари на дивљим депонијама и поједини индустријски загађивачи. На основу Извештаја о стању животне средине у Републици Србији у 2009. години, Прибој није идентификовано као подручје са којег се емитују значајније концентрације аерополутаната (SO<sub>2</sub>, NO<sub>2</sub>, чађ и прашкасте материје), тако да у том периоду није забележено прекорачење граничних вредности ниједног од поменутих аерополутаната. Тако на пример, концентрација SO<sub>2</sub> се кретала у распону од 2 µg/m<sup>3</sup> до 15 µg/m<sup>3</sup>, што је у односу на концентрацију SO<sub>2</sub> у другим градовима Србије веома повољно стање.

Такође, према подацима из поменутог Извештаја забележена су 32 дана са прекораченим граничним вредностима концентрације чађи, са средњом вредношћу од 20 µg/m<sup>3</sup>, док је максимална вредност износила 98 µg/m<sup>3</sup>, на основу чега се може закључити да је чађ доминантан загађивач ваздуха на градском подручју Прибоја.

Током 2011. године извршена су мерења емисије загађујућих материја на емитерима котларница појединих објеката („ФАП“, „Полиестер“, „Пресерај“).

У оквиру Извештаја о мерењима емисије загађујућих материја у ваздуху на Котларницама Побрежје и Фаспини у оквиру објекта „Полиестер“ урађен је годишњи биланс следећих загађујућих материја, који ће бити приказан у следећој табели:

Табела бр.3: Подаци о билансу емисија загађујућих материја (26.01.2012. год.)

Мерна места	Загађ. материје	Ср. год. вредност	Емитоване количине
		mg/нормални m <sup>3</sup>	kg/god
Побрежје (котао бр.4649)	CO	36	50.64
	SO <sub>2</sub>	60	84.41
	NO <sub>x</sub>	52	73.15
	Прашкасте материје	8.1	11.39
Побрежје (котао бр.4650)	CO	3.3	3.82
	SO <sub>2</sub>	0	0
	NO <sub>x</sub>	68	78.82
	Прашкасте материје	9.1	10.54
Мраморје (котао бр.1076)	CO	37	11.13
	SO <sub>2</sub>	4.3	1.29
	NO <sub>x</sub>	35	10.53
	Прашкасте материје	1.5	0.45

Упоредујући измерене вредности емисије загађујућих материја (угљен монооксида, сумпордиоксида, азотних оксида и прашкастих материја) са граничним вредностима емисије одређене Уредбом о граничним вредностима емисија загађујућих материја у ваздух („Сл. Гласник РС“ бр.71/10), може се закључити да наведени емитери

котлова Корпорације Полиестер у Прибоју својим радом у време мерења нису доводили до прекорачења граничних вредности емисије за дате параметре загађења.

На основу Извештаја о испитивању емисије загађујућих материја на емитеру котларнице у Погону I Фап Корпорације, али и на емитеру котларнице у Погону III Монтажа возила извршена су следећа испитивања:

Табела бр.4: Резултати испитивања емисије загађујућих материја (децембар 2011. год.)

Мерна места	Параметар	Јединица	I мерење	II мерење	III мерење
Вреловодни котаоф. бр.476	CO	mg/ m <sup>3</sup>	3 ± 3,16%	4 ± 3,16%	4 ± 3,16%
	SO <sub>2</sub>	mg/ m <sup>3</sup>	269 ± 3,16%	365 ± 3,16%	352 ± 3,16%
	NO <sub>x</sub>	mg/ m <sup>3</sup>	66 ± 3,16%	68 ± 3,16%	58 ± 3,16%
	Прашкaste материје	mg/ m <sup>3</sup>	9,3 ± 0,026%	12,8 ± 0,019%	11,1 ± 0,022%
Вреловодни котаоф. бр.4046	CO	mg/ m <sup>3</sup>	8 ± 3,16%	9 ± 3,16%	12 ± 3,16%
	SO <sub>2</sub>	mg/ m <sup>3</sup>	4 ± 3,16%	54 ± 3,16%	129 ± 3,16%
	NO <sub>x</sub>	mg/ m <sup>3</sup>	27 ± 3,16%	38 ± 3,16%	44 ± 3,16%
	Прашкaste материје	mg/ m <sup>3</sup>	2,8 ± 0,088%	2,5 ± 0,098%	2,4 ± 0,103%

Упоредјујући измерене вредности емисије загађујућих материја (угљен монооксида, сумпордиоксида, азотних оксида и прашкастих материја) са граничним вредностима емисије одређене Уредбом о граничним вредностима емисија загађујућих материја у ваздух („Сл. Гласник РС“ бр.71/10), може се закључити да наведени емитери Котла ф. бр. 4046 у Погону III Монтажа возила ФАП Корпорације и Котларнице у Погону 1 Фап корпорације у власништву ФАП Стан ДОО у реструктурирању у Прибоју својим радом у време мерења нису доводили до прекорачења граничних вредности емисије за дате параметре загађења.

На емитеру Котларнице у Погону Пресерај су добијени следећи резултати:

Табела бр.5: Резултати испитивања емисије загађујућих материја (8.12.2011. год.)

Мерна места	Параметар	Јединица	I мерење	II мерење	III мерење
Вреловодни котаоф. бр.1675	CO	mg/ m <sup>3</sup>	13 ± 3,16%	17 ± 3,16%	17 ± 3,16%
	SO <sub>2</sub>	mg/ m <sup>3</sup>	0 ± 3,16%	22 ± 3,16%	152 ± 3,16%
	NO <sub>x</sub>	mg/ m <sup>3</sup>	25 ± 3,16%	30 ± 3,16%	35 ± 3,16%
	Прашкaste материје	mg/ m <sup>3</sup>	1,5 ± 0,026%	1,3 ± 0,019%	1,9 ± 0,022%

У поменутом Погону такође није дошло до прекорачења граничних вредности емисије за дате параметре загађења.

Поред поменутих, мерења загађења ваздуха су извршена и на мерним местима Е1, Е2 и Е3 посторојења за сагоревање на чврсто гориво у Основној школи „Бранко Радичевић“ у Прибоју и то 12. 1. 2012. године. На основу поменутих мерења установљено је да вредности тј. концентрације загађујућих материја у ваздуху превазилазе дозвољене границе емисије, односно да предметни стационарни извор није усклађен са захтевима прописаним наведеном Уредбом (71/10) у погледу угљенмонооксида и прашкастих материја. Када је реч о концентрацијама сумпор диоксида и оксида азота, они су присутни у ваздуху у дозвољеним границама емисије.

Табела бр.6: Резултати испитивања емисије загађујућих материја (јануар 2012. год.)

Мерна места	Параметар	Јединица	Резултат 1	Резултат 2	Резултат 3	GVE
Мерно место Е1	СО	mg/ m <sup>3</sup>	<b>2016 ± 4,46%</b>	<b>2389 ± 4,46%</b>	<b>1996 ± 4,46%</b>	<b>150</b>
	SO <sub>2</sub>	mg/ m <sup>3</sup>	857 ± 4,46%	883 ± 4,46%	872 ± 4,46%	1300
	NO <sub>2</sub>	mg/ m <sup>3</sup>	275 ± 4,46%	304 ± 4,46%	295 ± 4,46%	500
	Прашкасте материје	mg/ m <sup>3</sup>	<b>447</b>	<b>415</b>	<b>512</b>	<b>50</b>
Мерно место Е2	СО	mg/ m <sup>3</sup>	<b>2675 ± 4,46%</b>	<b>2916 ± 4,46%</b>	<b>2319 ± 4,46%</b>	<b>150</b>
	SO <sub>2</sub>	mg/ m <sup>3</sup>	763 ± 4,46%	803 ± 4,46%	681 ± 4,46%	1300
	NO <sub>2</sub>	mg/ m <sup>3</sup>	242 ± 4,46%	266 ± 4,46%	278 ± 4,46%	500
	Прашкасте материје	mg/ m <sup>3</sup>	<b>228</b>	<b>279</b>	<b>251</b>	<b>50</b>
Мерно место Е3	СО	mg/ m <sup>3</sup>	<b>1856 ± 4,46%</b>	<b>2144 ± 4,46%</b>	<b>1904 ± 4,46%</b>	<b>150</b>
	SO <sub>2</sub>	mg/ m <sup>3</sup>	683 ± 4,46%	718 ± 4,46%	664 ± 4,46%	1300
	NO <sub>2</sub>	mg/ m <sup>3</sup>	288 ± 4,46%	302 ± 4,46%	312 ± 4,46%	500
	Прашкасте материје	mg/ m <sup>3</sup>	<b>394</b>	<b>411</b>	<b>329</b>	<b>50</b>

## IV.2. Анализа и оцена стања квалитета вода

Загађивање *површинских и подземних вода* последица је низа фактора, и то услед: упуштања непречишћених комуналних и индустријских отпадних вода у реципијенте без претходног третмана пречишћавања, неизграђености канализационе инфраструктуре на целом градском подручју, односно еколошки-санитарно непрописно изграђених септичких јама, депонија и сметлишта отпада у близини речних токова, одлагања амбалажног и другог кабастог отпада у непосредној близини речних корита, неконтролисане примене агрохемиката на пољопривредним површинама, спирања запрљаних коловозних површина атмосферским падавинама и др.

Квалитет воде Лима у Прибоју често не задовољава тражену II класу квалитета, па се по неким параметрима налази повремено у III/IV класи. Сакупљена комунална отпадна вода се постојећим канализационим системом без претходног пречишћавања упушта путем 8 излива у реку Лим. У деловима града где није изграђена канализациона мрежа отпадне воде се евакуишу путем водопрпусних, преливних водонепропусних септичких јама или се отпадна вода индивидуалним изливима директно евакуише у реку Лим. Отпадну воду која се испушта у Лим карактеришу смањена количина раствореног кисеоника, висока концентрација суспендованих материја и висока вредност БПК 5 и ХПК.

На основу оцене квалитета отпадних вода, коју је урадило предузеће „Полиестер, а које обухвата израду хемијских анализа узорка воде из колектора отпадних вода и реципијента узводно и низводно, као и уз упоређивање добијених резултата са важећим законским прописима (Уредба о категоризацији водотока и Уредба о класификацији вода (Сл. Гласник СРС бр.5/68) и Правилник о опасним материјама у водама (Сл. Гласник СРС бр.31/82)) утврђено је да квалитет отпадних вода задовољава одредбе наведених Правилника и прописа у погледу садржаја параметара загађења, те да се отпадне воде могу упуштати у реку Лим.

Табела бр.7: Резултати испитивања квалитета отпадних вода (25.01.2012. год.)

Испитивани параметар	Јединица	Збирна отпадна вода	Површинска вода, река Лим пре улива отпадних вода	Површинска вода, река Лим после улива отпадних вода	Максимално дозвољена конц.
Боја воде	µm	сива	без	без	без
Мирис воде	/	без	без	без	без
Пливајуће материје	/	без	без	без	без
Детерџенти	mg/l	<0,025 ± 6%	<0,025 ± 6%	<0,025 ± 6%	0,4
Уља и масти	mg/l	0,00 ± 8%	0,00 ± 8%	0,00 ± 8%	0,05
Fe	mg/l	0,04 ± 3%	0,02 ± 3%	0,04 ± 3%	0,3
Cr	mg/l	<0,05 ± 9%	<0,05 ± 9%	<0,05 ± 9%	0,1
Cu	mg/l	<0,02 ± 2%	<0,02 ± 2%	<0,02 ± 2%	0,1
Ni	mg/l	<0,04 ± 2%	<0,04 ± 2%	<0,04 ± 2%	0,05
Cd	mg/l	<0,005 ± 5%	<0,005 ± 5%	<0,005 ± 5%	0,005
Zn	mg/l	0,05 ± 6%	0,04 ± 6%	0,02 ± 6%	0,2
Pb	mg/l	<0,1 ± 3%	<0,1 ± 3%	<0,1 ± 3%	0,05

### IV.3. Анализа и оцена стања квалитета земљишта

Главни извори загађења околног земљишта на територији Плана су неуређена „дивља“ сметлишта и пољопривреда.

Управљање отпадом у Прибоју није засновано на интегралним принципима. Отпад се сакупља, транспортује и одлаже на неуређеној градској депонији „Дубоки поток“ на локацији Друглићи, удаљеној око 20 km од градског подручја. Истовремено, бележи се и низ неуређених, „дивљих“ сметлишта, углавном дуж тока реке Лим. Управљање отпадом је у надлежности ЈКП „Услуга“, а селекција отпада се још увек не врши. У протеклом периоду започете су почетне активности на селекцији отпада, као и на повезивању са суседним општинама (Нова Варош и Пријепоље, перспективно и Сјеница), ради изградње регионалне санитарне депоније „Бањица“ (општина Нова Варош). Издвајање секундарних сировина одвија се на нехигијенски и несистематски начин, при чему се углавном издвајају стари папир, метал, стакло, акумулатори и цигле из грађевинског отпада. Медицински отпад из Дома здравља Прибој се без икакве обраде (стерилизације) сакупља заједно са комуналним отпадом и одвози на одлагање на градску депонију. Евидентен је и недостатак броја као и типизираност одговарајућих посуда за прикупљање отпада на градском подручју.

Осим тога планско подручје је окружено пољопривредним површинама које су већином у власништву индивидуалних пољопривредних произвођача. Познато је да се неадекватном применом ђубрива и пестицида и нерегулисањем отпадних вода са сточних фарми може значајно погоршати стање здравља земљишта, а уколико се то земљиште користи у пољопривредној производњи преко ланца исхране то може имати значајан негативни утицај на здравље човека. Због тога је неопходна стална едукација и контрола употребе поменутих ђубрива, као и рада пољопривредних предузећа како би се дугорочно постигао позитиван ефекат у том смеру.

#### IV.4. Анализа и оцена стања нивоа буке

Иако нема систематског праћења нивоа и учесталости буке, као и праћења утицаја на здравље људи, евидентно је одсуство значајнијих извора који кумулативно продукују овај вид акустичног загађења. Евентуална прекорачења дозвољених нивоа буке претежно се односе на буку пореклом од друског и железничког саобраћаја дуж алувиона реке Лим, као и дуж ДП II реда бр. 152<sup>3</sup> (ДП бр. 115): Бистрица – Прибојска бања – Прибој – Рудо (граница РС – гранични прелаз Увац) и ДП II реда бр. 153<sup>4</sup> (ДП бр. 228): Ариље – Љубић – Јасеново – Кокин брод – Прибојска бања. Осим поменутих транзитних зона буком је угрожено и подручје код новог моста и болнице, низводно од погона фабрике «Полиестер» између Радничке и улице Прибојске чете. Мањим делом, виши ниво комуналне буке потиче од активности индустријских објеката, самосталних занатских радњи и аутомеханичарских радионица.

При урбанистичком планирању предметног простора потребно је, где год је могуће, предвидети реконструкцију улица, изградњу тротоара и појаса зеленила, а кроз правила грађења привредних објеката дати правила изградње и оријентације у односу на изворе буке.

На сонову Уредбе о индикаторима буке, граничним вредностима, методама за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини („Службени гласник РС“, бр. 75/10) прописане су граничне вредности тј. допуштени нивои буке по зонама намене на отвореном и у затвореном простору, при чему су граничне вредности за дан и вече исте. Граничне вредности се односе на укупну буку која потиче од свих извора буке на посматраној локацији.

Табела бр. 8.: Граничне вредности индикатора буке на отвореном простору

Зона	Намена простора	Ниво буке у dB (A)	
		за дан и вече	за ноћ
1.	Подручја за одмор и рекреацију, болничке зоне и опоравилишта, културно-историјски локалитети, велики паркови	50	40
2.	Туристичка подручја, кампови и школске зоне	50	45
3.	Чисто стамбена подручја	55	45
4.	Пословно-стамбена подручја, трговачко-стамбена подручја и дечја игралишта	60	50
5.	Градски центар, занатска, трговачка, административно-управна зона са становима, зона дуж аутопутева, магистралних и градских саобраћајница	65	55
6.	Индустријска, складишна и сервисна подручја и транспортни терминали без	На граници ове зоне бука не сме прелазити граничну вредност у зони са којом се	

<sup>3</sup> Нова уредба о категоризацији путне мреже објављена је у „Сл. Гласнику РС“ бр. 14/12 од 27.02.2012. године, док је у загради дата ознака по старој категоризацији.

<sup>4</sup> У складу са условима ЈП „Путеви Србије“ бр. 953-744/12-3, за предметни пут, тек по изради новог референтног система државних путева, биће утврђено да ли припада државном путу II реда број 153: Нова Варош - Увац.

	стамбених зграда	граничи
--	------------------	---------

\* Граничне вредности дате у табели односе се на основне индикаторе буке и на меродавни ниво буке

Табела бр 9.: Граничне вредности индикатора буке у затвореним просторијама

Зона	Намена просторија	Ниво буке у dB (A)	
		за дан и вече	за ноћ
1.	Боравишне просторије (спаваћа и дневна соба) у стамбеној згради при затвореним прозорима.	35	30
2.	У јавним и другим објектима, при затвореним прозорима:		
2.1.	Болнице, клинике, домови здравља и слично, и у њима:		
	- болесничке собе	35	30
	- ординације	40	40
	-операциони блок без медицинских уређаја и опреме	35	35
2.2.	Просторије у објектима за одмор деце и ученика, спаваће собе домова за боравак старих лица и пензионера	35	30
2.3.	Просторије за васпитно-образовни рад (учионице, слушаонице, кабинети и сл.), биоскопске дворане и читаонице у библиотекама	40	40
2.4.	Позоришне и концертне двирани	30	30
2.5.	Хотелске собе	35	30

\* Граничне вредности дате у табели односе се на меродавни ниво буке.

#### IV.5. Заштићене природне и културне вредности

Након увида у Централни регистар заштићених природних добара Србије и документацију Завода за заштиту природе Србије, утврђено је да на простору за који се ради План генералне регулације градског подручја општине Прибој и Стратешке процене утицаја Плана на животну средину нема заштићених природних добара.

Међутим, без обзира на то, посебну вредност представља Прибојска бања позната по термоминералним изворима (температура воде на извору износи око 38°C) још из античког доба. Завод за заштиту природе Србије, је у оквиру својих програмских активности, утврдио границу заштите *Природног простора око манастира Бања Прибојска*. Границом је дефинисан део простора који са културним добром чини јединствену целину површине око 20 ha. Са аспекта заштите природне и културне баштине, простор је оцењен као високо вредан и значајан природни потенцијал.

Осим Прибојске бање, посебан еколошки појас, с обзиром да се налази у еколошком коридору, представља и река Лим са својим приобаљем. Наиме, у периоду од издавања услова Завода за заштиту природе за израду Плана Актом бр. 020-93/2 од 30.01.2012. године, Лим са приобаљем у природном и блиско -природном стању је у складу са Уредбом о еколошкој мрежи („СЛ. Гласник, бр. 102/10) идентификован као еколошки коридор.

На планском подручју утврђена су следећа културна добра:

На овом простору до сада су валоризована и заштићена три непокретна културна добра:

- Прибојска Бања, манастир Бања – црква Св. Николе у Дабру – споменик културе од изузетног значаја (Решење Завода за заштиту и научно проучавање споменика културе НРС бр. 248/48 од 23. фебруара 1948.године, Одлука о утврђивању непокретних културних добара од изузетног значаја Владе РС – Службени гласник СРС бр 14/79)
- Прибој, спомен - костурница – споменик културе (Решење републичког завода за заштиту споменика културе Београд бр. 1308/1 од 12. децембра 1962. године)
- Прибој, Борисављевића кућа – споменик културе (Одлука Скупштине општине Прибој бр. 633-2 од 28. новембра 1983. године)

Осим два појединачна објекта (куће Јевђевића и Стевовића) сви објекти градитељског наслеђа сконцентрисани су у историјском језгру насеља у једну амбијенталну целину од културно-историјског и урбанистичког значаја (Чаршија), која обухвата улицу 12. јануара.

Поред утврђених културних добара, евидентиран је и значајан број археолошких локалитета (Челина, Селишта, Рударски и археометалуршки центар Јармовац, Калуђерско поље, Караула, Мајдан, Поповина, Цурак, Барутина и Главица). Приликом рекогносцирања терена за израду ПГР Прибој у оквиру граница Плана евидентирано је постојање спомен костурнице, две спомен плоче, четири спомен бисте истакнутих револуционара овог краја, као и две спомен чесме посвећене борцима НОР-а.

#### **IV.6. Управљање отпадом**

Управљање отпадом у Прибоју није засновано на интегралним принципима. Отпад се сакупља, транспортује и одлаже на неуређеној градској депонији. Истовремено, бележе се и низ неуређених "дивљих" сметлишта, углавном дуж тока реке Лим.

Управљање отпадом је у надлежности ЈКП "Услуга". Још увек се не врши селекција отпада. У протеклом периоду започете су почетне активности на селекцији отпада, као и на повезивању са суседним општинама (Нова Варош и Пријеполје – перспективно Сјеница) и изградње регионалне санитарне депоније на локацији "Бањица".

Одлагање комуналног отпада спроводи се на неуређеном сметлишту „Дубоки поток“ на локацији Друглићи. Попуњена површина сметлишта износи око 0.6 ha, а у експлоатацији је 23 године. Удаљено је око 20 km од града и на њој се не примењују основне мере заштите животне средине. Сметлиште, није у складу са позитивном регулативом, и не испуњава елементарне критеријуме у погледу основне инфраструктуре.

Највећа количина комуналног чврстог отпада потиче из домаћинства, укључујући и отпад из установа и предузећа комерцијалног и некомерцијалног карактера.

## IV.7. Анализа и оцена стања нејонизујућих зрачења

На подручју обухвата ПГР-а постоје ЕЕ водови напонског нивоа 220 kV, 110 kV, 35 kV – далеководи на гвоздено-решеткастим стубовима и водови 10 kV који су изведени као ваздушни или као подземни.

С обзиром да се планира изградња нове ТС 110/ 35/10 KV, 2x31,5 MVA, изградња вода 110 KV нова ТС 110/35 KV – Радојна ТС 220/110 KV ,стављање под напон постојећег вода 35 KV под напон 110 KV, као и изградња нових трансформаторских станица 35/10 KV у Прибојској Бањи, Јарменовцу и Увцу неминовно је да ће доћи до повећања интензитета нејонизујућег зрачења.

Са аспекта заштите животне средине важно је истакнути дејство објеката и мреже за пренос електричне енергије на људе, флору, фауну и објекте, с обзиром на чињеницу да они у већој или мањој мери представљају извор нејонизујућих зрачења, првенствено електричног и магнетног поља. У близини ових објеката, у зависности од нивоа напона, не треба планирати стамбене зоне, школе, болнице и сл., већ по могућству, формирати заштитне зелене површине.

У близини надземних електроенергетских водова јављају се електрична и магнетна поља ниске учестаности, која ствара напон, односно струја проводника водова. Ова поља могу да узрокују протицање струје кроз објекте и живе организме (укључујући и људе) у близини електро-енергетских објеката. Јачине (градијенти) ових поља и индукованих струја могу се израчунати и мерити са довољном прецизношћу у свим практичним случајевима, укључујући и интензитет индукованог електричног поља у људском телу у близини надземних водова (који су иначе реда величине mV/m).

До данас није поуздано утврђена штетност деловања електричног и магнетног поља на здравље људи, па за сада не постоје утврђени прописи нити стандарди код нас који овај аспект утицаја регулишу. У појединим земљама света могу се наћи прописи, упутства и стандарди у виду горњих граничних вредности изложености статичким магнетним пољима. На пример, у бившем СССР-у Министарство здравља је још 1978.год. издало пропис по коме горња гранична вредност магнетне индукције, за изложеност целог тела у трајању од 8h, износи 0,01Т. Сличне препоруке постоје и у САД-у, а Министарство за енергију их препоручује учесницима на пројектима. Данас Светска здравствена организација<sup>5</sup> даје смернице (IPRA/INRIC) које препоручују ограничење излагања људи дејству наизменичног електричног и магнетног поља учестаности 50/60 Hz.

Табела бр 10.: Границе изложености електричним и магнетним пољима 50/60 Hz

Врста изложености	Јачина електричног поља (kV/m)	Магнетна индукција (mT)
ЗА ПРОФЕСИОНАЛНА ИЗЛАГАЊА		
Цео радни дан	10	0,5
Краткотрајно	30	5
За удове	-	25
ЗА СТАНОВНИШТВО		
До 24h дневно	5	0,1
Неколико часова дневно <sup>(4)</sup>	10	1

У уобичајеном окружењу у ком живе људи, у близини надземних водова нема поља високог интензитета због екранизирања дрвећа, кровова, металних инсталација и других објеката.

<sup>5</sup> Magnetic Fields, Health and Safety Guide No.27, World Health Organization, Geneva



Електрична и магнетна поља могу на инсталацијама, уређајима и објектима који су у близини далековада да изазову индуковане напоне. Ови напони зависе од врсте и удаљености објеката од далековада. Ефекти короне могу бити изражени у виду варничења и буке короне. Међутим, према домаћим и светским искуствима, надземни водови испод 345 kV стварају практично занемарљиви ниво буке короне.

#### **IV.8. Заштита природних вредности**

*Природне вредности* огледају се највећим делом у постојећим зеленим површинама у оквиру граница грађевинских рејона (градски парк, парк-шума, тргови, скверови) и ван његових граница (постојеће шуме, површине планиране за пошумљавање и пољопривредно земљиште). Природне вредности представљени су и линијским зеленилом дуж речних токова Лима и Увца, односно богатством флористичких елемената у њиховим приобаљима и ихтиофауном која је великим делом угрожена услед ниског процента кисеоника у њима, као последица повећане количине комуналних отпадних вода које се упуштају у реципијенте. Посебну вредност представља Прибојска бања позната по термоминералним изворима (температура воде на извору износи око 38°C) још из античког доба. Завод за заштиту природе Србије, је у оквиру својих програмских активности, утврдио границу заштите *Природног простора око манастира Бања Прибојска*. Границом је дефинисан део простора који са културним добром чини јединствену целину површине око 20 ha. Са аспекта заштите природне и културне баштине, простор је оцењен као високо вредан и значајан природни потенцијал.

У погледу заштите природних вредности, основна планска решења су:

- одржавање високог квалитета животне средине, биолошке и предеоне разноврсности, и на томе засновано газдовање обновљивим, а посебно необновљивим ресурсима;
- контролисан риболов, у складу са ловним основама и важећом законском регулативом;
- предузимање низа активности на међународној афирмацији природних вредности планског подручја, а што се приоритетно односи на промотивне активности за подручје Прибојске бање;
- заштита објеката геонаслеђа;
- идентификација подручја која се, према карактеристикама за које утврди надлежни Завод за заштиту природе, могу уврстити у еколошку мрежу заштићених подручја;
- обезбеђивање услова за заштиту очуваних екосистема, потенцијално угрожених биљних и животињских врста;
- поред планираних саобраћајних праваца омогућити постављање појаса зеленила, које ће представљати коридор и значајан сегмент система зелених површина;

- на свим површинама на којима је вршена, врши се или се планира експлоатација минералних сировина, обавезно је спроводити рекултивацију простора (по могућству, са аутохтоним травним врстама);
- израда катастра угрожених биљних и животињских врста и спровођење система мониторинга; и
- израда и ажурирање локалне Стратегије управљања природним вредностима и биодиверзитетом на подручју Општине.

#### **IV.9. Разматрана питања и проблеми заштите животне средине у току израде планског документа**

У Нацрту Плана генералне регулације идентификовани су проблеми заштите животне средине на основу увида у стање и података добијених са терена, као и на основу података добијених из општине Прибој.

На основу категоризације животне средине, дефинисане су мере заштите животне средине у складу са праксом процене утицаја просторних и урбанистичких планова на животну средину и то по следећим областима: (1) заштита ваздуха; (2) заштита и коришћење вода; (3) заштита земљишта; (4) заштита од буке (5) заштита природних и културних вредности итд.

На основу процене стања животне средине на подручју Плана генералне регулације кључни проблеми заштите животне средине су следећи:

- загађеност ваздуха, воде и земљишта;
- сакупљање, транспорт и планско одлагање отпада;
- ненаменско коришћење плодног пољопривреног земљишта, деградација и загађивање земљишта;
- недовољно институционално-информатичка подршка унапређењу стања елемената животне средине.

## **V ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ И ИЗБОР ИНДИКАТОРА**

Дефинисање стратегије и општих циљева заштите животне средине на подручју плана заснива се на усвојеним стратешким документима у хијерархијски вишим плановима од којих је од кључног значаја "Просторни план Републике Србије". Стратешки циљеве заштите животне средине дати одредбама ППРС представљају факторе очувања еколошког интегритета простора, односно рационалног коришћења природних ресурса и заштите животне средине.

Приликом израде планова, већина општих циљева везана је за планска документа вишег реда и услове који они диктирају, док се посебни циљеве дефинишу за специфичност плана, конкретни разматрани простор, намену површина и др.

Са становишта дугорочне организације коришћења, уређења и заштите простора *концепт одрживог развоја* представља стратешку активност којом се дефинишу плански принципи и критеријуми заштите, затим средства и развој животне средине.

### **V.1. Општи циљеве стратешке процене**

Општи циљеве заштите животне средине на планском подручју, као што је наведено, подржавају опште циљеве постављене плановима вишег реда и били би:

- Обезбеђивање квалитетне животне средине, што подразумева чист ваздух, довољне количине квалитетне и хигијенски исправне воде за пиће, затим очуваност пољопривредног земљишта, екосистема и биолошке разноврсности, квалитетне површине за рекреацију и туризам, уређеност насеља и сл;
- Постизање рационалне организације, уређења и заштите простора усклађивањем његовог коришћења са могућностима и ограничењима у располагању природним ресурсима (пољопривредно земљиште, шуме, воде и др.) и створеним вредностима, односно оптимално управљање и коришћење природних ресурса;
- Заустављање даље деградације природне средине (ваздух, вода, земљиште и др.) одређивањем стања, приоритета заштите и услова одрживог коришћења простора;
- Предузимање адекватних превентивних мера уз успостављање система контроле свих облика загађивања.
- Подизање и јачање нивоа еколошке свести, информисања и образовања становништва о еколошким проблемима укључивањем јавности у доношење одлука у погледу мера заштите животне средине.

### **V.2. Посебни циљеве стратешке процене**

Посебни циљеве заштите животне средине планског подручја произлазе из анализе стања животне средине и значајних питања, проблема, ограничења и потенцијала планског подручја, као и приоритета за решавање еколошких проблема, а у складу су са општим циљевима и начелима заштите животне средине.

Еколошки одговорно коришћење простора, који обухвата План генералне регулације, представља значајан потенцијал за одрживи развој овог подручја. При томе се, у просторној организацији треба ослањати на следеће посебне циљеве заштите животне средине:

### *Заштита и очување квалитета ваздуха*

1. Смањити и одржати ниво емисије штетних материја у ваздуху испод прописаних граничних вредности

### *Заштита од буке*

2. Смањити изложеност становништа повишеним нивоима буке

### *Управљање водама*

3. Развој организованог водоснабдевања,

4. Очување квалитета површинских и подземних вода,

### *Заштита и коришћење шума и земљишта*

5. Очувати обрадиво пољопривредно земљиште у окружењу насеља,

### *Управљање отпадом*

6. Увођење ефикасног система прикупљања и одлагања комуналног отпада

### *Очување природних добара, биодиверзитета и унапређење предела*

7. Очувати биодиверзитет – избећи неповратне губитке,

8. Рекултивација деградираних површина

### *Инфраструктурни системи*

9. Унапредити и развити инфраструктуру

### *Јачање институционалне способности за заштиту животне средине*

10. Унапредити информисање јавности по питањима животне средине

## **V.3. Избор индикатора**

Табела бр.8: Избор индикатора

Бр.	<i>Посебни циљеви СПУ</i>	<i>ИНДИКАТОРИ</i>
1.	Смањити и одржати ниво емисије штетних материја у ваздуху испод ГВЕ	Емисије честица прашине, SO <sub>2</sub> , и чађи
2.	Смањити изложеност становништа повишеним нивоима буке	Број стамбених објеката у зони повишене буке
3.	Развој организованог водоснабдевања	Повећање капацитета и услова за водоснабдевање
4.	Очување квалитета површинских и подземних вода	Петодневна биолошка потрошња кисеоника БПК5
5.	Очувати обрадиво пољопривредно земљиште у окружењу насеља	Промена површина обрадивог земљишта (%)
6.	Увођење ефикасног система прикупљања и одлагања комуналног отпада	% домаћинства укључених у систем % отпада који се депонује
7.	Очувати биодиверзитет – избећи неповратне губитке	% изгубљених врста у односу на регион
8.	Рекултивација деградираних површина	% рекултивисаних површина
9.	Унапредити и развити инфраструктуру	Број и квалитет нових елемената инфраструктуре
10.	Унапредити информисање јавности по питањима животне средине	Број информација о животној средини

## VI ПРОЦЕНА МОГУЋИХ УТИЦАЈА СА ОПИСОМ МЕРА ЗА СМАЊЕЊЕ НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Процена могућих утицаја плана и програма на животну средину, према Закону, садржи следеће елементе:

- 1) приказ процењених утицаја варијантних решења плана повољних са становишта заштите животне средине са описом мера за спречавање и ограничавање негативних, односно увећање позитивних утицаја на животну средину;
- 2) поређење варијантних решења и приказ разлога за избор најповољнијег решења;
- 3) приказ процењених утицаја плана и програма на животну средину са описом мера за спречавање и ограничавање негативних, односно увећање позитивних утицаја на животну средину;
- 4) начин на који су при процени утицаја узети у обзир чиниоци животне средине укључујући податке о: ваздуху, води, земљишту, клими, јонизујућем и нејонизујућем зрачењу, буци и вибрацијама, биљном и животињском свету, стаништима и биодиверзитету; заштићеним природним добрима; становништву, здрављу људи, градовима и другим насељима, културно-историјској баштини, инфраструктурним, индустријским и другим објектима или другим створеним вредностима;
- 5) начин на који су при процени узете у обзир карактеристике утицаја: вероватноћа, интензитет, сложеност/реверзибилност, временска димензија (трајање, учесталост, понављање), просторна димензија (локација, географска област, број изложених становника, прекогранична природа утицаја), кумулативна и синергијска природа утицаја.

### VI.1. Процена утицаја варијантних решења

У Закону се не прописује изричито шта су то варијантна решења плана која подлежу стратешкој процени утицаја. Међутим, поштујући нека досадашња искуства у изради Стратешких процена утицаја у пракси се морају разматрати најмање две варијанте:

- варијанта да се план не усвоји и не имплементира, и
- варијанта да се план усвоји и имплементира.

Укупни ефекти плана, па и утицаји на животну средину, могу се утврдити само поређењем са постојећим стањем, са циљевима и решењима плана. За планове дужег временског хоризонта метод израде сценарија је препоручљив. У том контексту, ограничавајући се на позитивне и негативне ефекте који би били последица доношења или недоношења Плана, стратешка процена утицаја ће се бавити разрадом обе варијанте.

	Позитивни ефекти	Негативни ефекти
<b>Заштита животне средине</b>		
<i>Без плана</i>		Загађење основних чинилаца животне средине, пре свега воде, али и земљишта и ваздуха. Непостојање службе за заштиту животне средине у органима општине.
<i>Са планом</i>	Заустављање деградације животне средине (ваздух, вода, земљиште и др.) одређивањем стања, приоритета заштите и услова одрживог коришћења ресурса. Постизање рационалне организације,	

<p>уређења и заштите простора.  Обезбеђивање квалитетне животне средине - заштита вода уз примену интегралног приступа у управљању и коришћењу водних ресурса, потпуна заштита квалитета подземних вода и стриктна заштита зона које су законом резервисана изворишта водоснабдевања, заштита земљишта уз интегрални однос у планирању и управљању земљишним ресурсима, заштита и очување квалитета ваздуха.  Предузимање адекватних превентивних мера уз успостављање система контроле свих облика загађивања.  Интегрални и континуирани систем мониторинга животне и природне средине у општини  Успостављање система за институционално управљање животном средином, унапређење информисања јавности.</p>	
---	--

На основу изнетог може се закључити да је варијанта доношења предложеног плана знатно повољнија у односу на варијанту да се план не донесе.

## VI.2. Приказ процењених утицаја плана на животну средину

Стратешка процена утицаја која се ради за ниво Плана генералне регулације може се само бавити генералном и општом анализом и проценом могућих утицаја планираних решења у плану на животну средину, а не појединачним објектима и активностима које се планирају. Ниво детаљности који ће анализирати појединачне објекте и њихове утицаје на животну средину, разматраће се у овире процена утицаја појединачних објеката на животну средину за објекте за које надлежни орган утврди потребу израде овог документа неопходног за добијање одобрења за изградњу.

у Извештају се анализирају могући утицаји планираних активности на чиниоце животне средине – ваздух, воду и земљиште и дефинишу се планске мере заштите које ће потенцијална загађења довести на ниво прихватљивости, односно у границе које су дефинисане законском регулативом (граничне вредности емисије и имисије загађујућих материја у ваздуху, максимално дозвољене концентрације загађујућих материја у водама и земљишту, дозвољени ниво буке и др).

Концепција организације и уређивања простора у обухвату Плана генералне регулације заснована је на развојним потенцијалима и ограничењима простора, у оквиру којих су предложена планска решења, настала као последица тражења одговора на текућа питања и проблеме просторног развоја овог подручја.

<b>ПЛАНСКО РЕШЕЊЕ</b>	<b>Процена могућег утицаја</b>		
	<b>Значајан</b>	<b>Мали</b>	<b>Нема</b>
<b>Активности и приоритетни развојни програми у САОБРАЋАЈУ</b>			
реконструкција и модернизација железничке пруге у постојећем коридору	+		
изградња новог друмског моста на позицији низводно од погона фабрике «Полиестер» између Радничке и улице Прибојске чете		-	
реконструкција раскрснице државног пута број 152 и пута који се пружа у правцу југ-север према комплексу „ФАП IV“, у зони граничног прелаза Увац, као и постојећих четворокраких раскрсница у кружне раскрснице		+	
реконструкција, рехабилитација и осавремењавање постојећих деоница градских саобраћајница I реда		+	
реконструкција – проширење постојећих државних путева на деоницама ван грађевинског подручја на законом пројектовану ширину		+	
обезбеђење стандардних попречних профила и проширење делова улица који представљају уска грла			0
у оквиру постојећих и планираних "слепих" улица обезбедити простор за окретање возила			0
замена и редовно одржавање саобраћајне сигнализације			0
реконструкција железничких стајалишта и њихово опремање перонима, паркинг просторима и објектима за кориснике		+	
изградња пешачко бицикличке стазе на десној обали Лима, на потезу од Увца до главне железничке станице и у наставку у коридору државног пута ДП бр.152 до одвајања за Прибојску бању	+		
изградња подземних и надземних гаража у оквиру објеката			0
<b>Активности на уређивању ЈАВНИХ ЗЕЛЕНИХ ПОВРШИНА</b>			
формирање једног јединственог система зеленила на подручју градске зоне– Зона 2	+		
на подручју Зоне 3 – туристички комплекс "Прибојска Бања" предвиђа се уређење зелених парковских комплекса- парк шума		+	
очување и унапређење зелених површина, подизање дрвореда и зелених трака у постојећем саобраћајном коридору		+	
<b>Активности и приоритетни развојни програми у области ХИДРОТЕХНИЧКЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ</b>			
изградња примарног и секундарних фекалних колектора у дужини од око 17,0 km	+		
изградња око 8 km магистралних цевовода и два резервоара: и то у подсистему више зоне за снабдевање Прибојске бање и у нижој, примарној зони водоснабдевања	+		
обновити и модернизовати ЦВС Прибоја у циљу смањења губитака на неких 20%		+	
Изградња одбрамбене линије узводно од насеља ФАП-а и низводно од моста Газела као и извођење регулационих радова на свим мањим водотоковима	+		
<b>Активности и развојни програми у области ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТСКЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ</b>			
изградња вода 110 KV нова ТС 110/35 KV – Радојна ТС 220/110 KV као и изградња односно стављање под напон постојећег вода 35 KV под напон 110 KV			0
изградња нове ТС 110/ 35/10 KV, 2x31,5 MVA			0

изградња нових водова 35 KV за напајање нових трафостаница 35/10 KV			0
изградња нових трансформаторских станица 35/10 KV у Прибојској Бањи, Јарменовцу и Увцу			0
изградња нових водова 10 KV и 1 KV и реконструкција дотрајалих			0
изградња нових TS 10/0,4 KV			0
изградња нове модерне расвете саобраћајница			0
електричну мрежу и објекте свих напонских нивоа ускладити са динамиком изградње и реконструкције на терену			0
<b>Активности и развојни програми у области ТЕЛЕКОМУНИКАЦИОНЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ</b>			
реконструкција, модернизација тјс. градња нових капацитета			0
изградња мреже оптичких каблова			0
изградња нових и проширење постојећих МСАН-а.			0
<b>Активности и развојни програми у области ТЕРМОТЕХНИЧКЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ</b>			
изградња топловода /реконструкција и изградња нових огранака/, прикључака за поједине објекте, као и топлотних подстанци у објектима		+	

+ (позитиван утицај); +/- (позитивно-негативан утицај); 0 (нема утицаја)

Значење симбола: 6 значајних позитивних утицаја, 8 малих позитивних утицаја, 1 мали негативан утицај и 15 планских решења који немају утицај.

Горња табела представља приказ вредновања планских решења са аспекта заштите животне средине. Сваки процењени утицај је резултат вишекритеријумског вредновања појединачних планских решења на основне компоненте животне средине – ваздух, воду и земљиште.

Значај утицаја процењује се у односу на величину тј. интензитет утицаја и просторне размере на којима се може остварити утицај. У вишекритеријумској анализи планских решења у обзир је узета **величина утицаја планских решења**, затим је мерен **значај утицаја планских решења** на животну средину, као и **вероватноћа** да ће се неки процењени утицај догодити у стварности. Наведена планска решења углавном имају мали негативан/позитиван утицај на очување квалитета животне средине, док поједина планска решења немају никакав утицај на животну средину. Утицају планских решења су локалног карактера. Вероватноћа утицаја планског решења на животну средину је извесна/вероватна у зависности од планског решења.

Извештај о стратешкој процени утицаја је дефинисао планска решења по областима, како је приказано. На овом нивоу плана није било могуће детаљно анализирати свако планско решење и непосредан утицај планираних активности на животну средину јер нису дефинисане све појединости везане за дато планско решење. У случајевима где је процењено да може доћи до негативног утицаја потребно је предузети одговарајуће мере заштите.



### VI.3. Опис мера за спречавање и ограничавање негативних, односно увећање позитивних утицаја на животну средину

Дефинисање мера заштите има за циљ да се утицаји на животну средину сведу у границе прихватљивости, односно допринесу спречавању, смањењу или отклањању сваког штетног утицаја на животну средину.

Основни развојни циљ – заштита и унапређење животне средине постићи ће се кроз побољшање њеног квалитета укупно, као и појединих њених елемената: ваздуха, воде, земљишта и живог света. Овај развојни циљ оствариће се спровођењем низа мера различитог карактера:

- правних – нормативних мера: доношење општих нормативно-правних аката Општинске управе о заштити и унапређењу животне средине, као и програма заштите и поступака и активности, критеријума понашања, а у вези са тим и санкционих поступака у случају непоштовања Закона; израда катастра загађивача и стално ажурирање од стране надлежних органа, при чему је нарочито важно успостављање мерних пунктова загађивања и услова праћења загађивања; забрана и ограничавање градње објеката који су потенцијални загађивачи у зонама становања, друштвених, рекреативних, здравствених, школских и других центара активности;
- техничко-технолошких мера: прилагођавање технолошких и производних процеса у индустрији захтевима и условима заштите од загађивања животне средине; уградња, контрола, употреба и одржавање инсталација и уређаја за пречишћавање загађених отпадних гасова и вода;
- просторно-планских мера: правилан избор локације (нарочито производних и непроизводних објеката) уз поштовање мезо и микролокационих карактеристика простора; формирање санитарних заштитних зона око индустрија и великих саобраћајница, при чему ширина санитарних зона зависи од степена загађења; овде се посебно наглашава *израда елабората процена утицаја* којима ће се оцењивати планска и пројектна решења у односу на захтеве животне средине, у складу са Законом.
- економских мера: прибављање материјалних средстава потребних за остваривање циљева заштите и унапређења животне средине кроз мере фискалне политике, издвајање доприноса из цене производа и услуга, накнаде за коришћење грађевинског земљишта, као и финансирање из новчаних накнада и казни за емитовање штетних продуката преко МДК у животну средину.

Спровођење ових и других мера утицаће на смањење ризика од загађивања и деградације животне средине, као и на подизање постојећег квалитета животне средине, што ће се одразити и на подизање квалитета живљења уопште на подручју ПГР-а.

#### - **Мере заштите ваздуха**

Потребно је спровести следеће мере и одредбе, али у складу са Законом о заштити ваздуха („Сл. гласник РС“, бр. 36/09):

- свако постројење мора да се пројектује, гради, опрема и одржава тако да не испушта загађујуће материје у ваздух у количини већој од граничних вредности емисије (ГВЕ);
- уколико дође до квара уређаја (постројења) или промене технолошког процеса, због чега долази до прекорачења граничних вредности емисије, оператер је дужан да квар или поремећај отклони, односно да обустави

технолошки процес, како би се емисија свела на дозвољене границе у најкраћем могућем року;

- у случају прекорачења граничних вредности нивоа загађујућих материја у ваздуху оператер је дужан, када уочи или по налогу надлежног инспектора, да предузме техничко-технолошке мере или обустави технолошки процес, како би се концентрације загађујућих материја свеле на прописане граничне вредности;
- унапређењем саобраћајне мреже (модернизација локалних саобраћајница и обезбеђивање потребних профила - проширивање и асфалтирање улица, и изналажење и реализација архитектонских, грађевинских и хортикултурних решења – успостављање зелених појасева између саобраћајница и околних објеката где год је то могуће) и редовним прањем улица током летњих месеци смањиће се запрашеност улица и загађеност ваздуха;
- успостављањем редовне контроле мерења, тј. мониторинга (једном у току године) основних загађујућих материја из постојећих и планираних стационарних привредних објеката, према одредбама Правилника о граничним вредностима, методама мерења емисије, критеријумима за успостављање мерних места и евиденцији података („Сл. гласник РС“, бр. 54/92, 30/99 и 19/2006);
- уградњом система за пречишћавање ваздуха високог нивоа пречишћавања у свим новопланираним производним погонима ради контролисане емисије аерополутаната;
- контролисањем претакања нафте и нафтних деривата на комплексима станица за напајање горивом на планском подручју, ради одржавања прописаних нивоа емисије органски испарљивих једињења;
- прикључењем постојећих и планираних објеката на трасу планираног разводног гасовода, односно стварање техничких могућности за прелазак на овај еколошки прихватљив енергент, чиме би се елиминисала могућност отварања локалних котларница на чврсто гориво, мазут и остале енергенте неповољне са аспекта квалитета ваздуха.

#### - **Мере за заштиту вода**

У циљу заштите вода неопходно је спровести превентивне и санационе мере ради очувања квалитета површинских и подземних вода, како на предметном подручју, тако и у ближњем окружењу. У том смислу спроводиће се следеће мере:

- правилан избор локације и врсте објеката, потенцијалних загађивача површинских и подземних вода уз одабир технолошких процеса у којима се максимално могуће примењује рецикулација и пречишћавање отпадних вода и повезивање на систем градске канализације;
- промене у технолошким процесима везане за смањење ризика од загађивања вода, при чему коришћење и рецикулацију отпадних вода треба применити где год је то могуће;
- комплетирање изградње канализационог система на целокупном планском подручју, уз обавезни предtretман отпадних вода из свих привредних објеката пре упуштања у градски систем канализације. Посебно се наглашава да се индустријске (технолошке) отпадне воде могу упустити у колекторе санитарних отпадних вода једино након пречишћавања на постројењима за предtretман индустријских отпадних вода (ова постројења треба да пречисте индустријске отпадне воде до МДК за упуштање у фекалне воде);
- земљиште и водене површине у подручју постојећих изворишта водоснабдевања штитиће се дефинисањем и проглашавањем зона санитарне заштите (приоритетно за акумулацију „Радоиња“ али и за остале

каптиране изворе које се користе у водоводном систему Прибоја) од стране надлежних институција, уз спровођење само оних активности који неће угрозити санитарно-хигијенски квалитет изворишта (у складу са режимима коришћења простора у зонама санитарне заштите изворишта, а према „Правилнику о начину одређивања и одржавања зона санитарне заштите изворишта водоснабдевања, Сл. гласник РС, бр. 92/2008“);

- у циљу заштите насеља од великих вода Лима потребно је урадити око 11 km заштитних водопривредних објеката. Приоритет радова треба да буде изградња одбрамбене линије узводно од насеља „ФАП“-а у дужини од око 1 km и одбрамбене линије низводно од моста „Газела“;
- извођење регулационих радова на свим мањим водотоковима, са степеном заштите од велике воде вероватноће 1%, у укупној дужини од око 9 km. Приоритет код ових радова треба да има регулација следећих потока: поток Мишковац, Лаптошки поток (у зони комплекса Прибојске бање), поток Годуша, Грабовички поток, Милијешки поток и поток Речица.
- строго се забрањује одлагање свих врста чврстог комуналног, као и осталог неопасног и опасног отпада у речне токове на планском подручју;
- спровођење потпуне контроле испуштања, пречишћавања и упуштања отпадних вода у канализациони систем и водоток, односно праћење нивоа њиховог загађења, односно пречишћености (од стране Јавног комуналног предузећа и Водопривредне инспекције); и
- спровођење свих отпадних вода градског подручја фекалним колекторима усмерити ка локацији будућег централног постројења за пречишћавање отпадних вода (ГПОВ) у приобалном појасу реке Лим.

#### - **Мере за заштиту земљишта**

Заштита земљишта ће се постићи спровођењем следећих мера:

- законским регулисањем и заустављањем процеса градње објеката на површинама које нису планиране за изградњу, како би се спречила деградација пољопривредног земљишта;
- стручном применом пестицида и минералних ђубрива и строгом контролом њихове употребе на пољопривредним површинама умањити се њихова штетна дејства на измене хемијског и физичког састава тла;
- изградњом недостајуће канализације на предметном простору смањити се опасност од потенцијалног загађивања тла и подземних вода;
- изузимањем пољопривредног земљишта I и II бонитетне класе за потребе изградње инфраструктурних система и других врста објеката;
- регулацијом саобраћаја смањити се аерозагађење, као и таложење чврстих материја из ваздуха на тле;
- одговарајућим техничко - технолошким решењима у ложиштима и котларницама (уградњом пречистача отпадних гасова и чађи), као и редовним одржавањем чистоће круга привредних, комуналних и складишних зона у циљу смањења запрашености;
- у циљу спречавања даљег клизања (процесима клизања захваћене обе долине стране Лима) и спирања (изнад погона ФАП-а у Мановић пољу и на делу испод Прибојске бање) потребно је извести заштитне мере у виду пошумљавања, замуљавања пукотина и решавањем адекватног начина одводњавања како оборинских вода, тако и дренажа подземних вода; и
- забраном одлагања грађевинског и осталог чврстог отпада на за то неподвижним површинама и локацијама.

## - **Мере заштите од буке**

Повећан ниво буке периодично се запажа се само локално дуж државног пута који тангира стамбене објекте у централној градској зони Прибоја. Због смањења загађивања буком могуће је спровести следећу заштиту:

- на самом извору буке: техничко - технолошким решењима на уређајима који производе буку, као и учесталом строгом техничком контролом рада моторних возила и применом важећих прописа;
- на путу од извора буке до пријемника: подизањем заштитних зидова типа екрана око извора буке
- на месту пријема звука: ефикасним архитектонским и грађевинским решењима (правилном локацијом извора буке, добрим избором грађевинских материјала слабе звучне проводљивости као и оних који имају повећану апсорпцију звука; при пројектовању објеката спровести одређивање правилног распореда просторија, као и увођење боље звучне изолације при пројектовању и градњи стамбених објеката).

Емитовање буке из постојећих и планираних привредних објеката не сме прекорачити законске норме дефинисане „Уредбом о индикаторима буке, граничним вредностима, методама за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини“ („Сл. гласник РС“, бр. 75/10). Такође, Правилима уређења овог Плана дефинисана је заузетост сваке парцеле под зеленим површинама, што такође доприноси смањивању евентуално негативних утицаја повишеног нивоа буке у животној средини. Посебно се истиче обавеза формирања зеленог заштитног појаса дуж границе комплекса привредних објеката (од листопадних врста дрвећа, високе крошње) и дуж саобраћајница унутар парцела привредних објеката.

## - **Мере за заштиту природе**

На основу документације Завода и Централног регистра заштићених природних добара Србије, утврђено је да се предметно подручје не налази у заштићеном природном добру, као и да на предметном подручју нема заштићених природних добара или оних добара која су предвиђена за заштиту.

### **Општи услови за заштиту природе су:**

- утврдити намену површина (површине под зеленилом, привредне и радне зоне, грађевинско земљиште и сл.);
- утврдити постојеће стање грађевинског фонда и комуналне инфраструктуре, предвидети одговарајућа решења за санацију (реконструкција, адаптација, ревитализација и тсл.);
- утврдити капацитете новопланираних објеката у односу на капацитете постојеће инфраструктуре (пре свега саобраћајне, комуналне, енергетске и др);
- предвидети потпуно инфраструктурно опремање по највишим еколошким стандардима. Непропусне септичке јаме треба да буду прописане као стандард за све објекте који се не могу прикључити на канализациону мрежу;
- димензионисати коловозну конструкцију саобраћајница, у односу на важеће прописе и очекивано саобраћајно оптерећење. Саобраћајнице осветлити тако да се омогући безбедан, сигуран и брз ток саобраћаја у вечерњим часовима;

- обезбедити несметано прикупљање атмосферских вода са свих саобраћајних површина и њихово контролисано одвођење у колектор кишне канализације;
- утврдити смернице за градњу и архитектонско обликовање простора, поштовање урбанистичких и грађевинских параметара (минималну величину катастарских парцела предвиђених за изградњу, грађевинску линију, одстојање између објеката, максимални степен изграђености, висину и спољни изглед објеката, ширину улица, тротоара итд.);
- дефинисати услове за легализацију бесправно подигнутих објеката у складу са Правилник о критеријумима за одређивање накнаде у поступцима легализације, критеријумима за објекте за које се не може накнадно издати грађевинска дозвола, као и о садржини техничке документације и садржини и начину издавања грађевинске и употребне дозволе за објекте који су предмет легализације („Службени гласник РС”, бр. 89/09, 5/10). Објекти који се легализују морају испунити минимум прописаних урбанистичких услова;
- спречити градњу објеката који могу на било који начин угрозити околину, односно који користе токсичне и опасне материје, производе буку, праšину и неугодне мирисе, а ради обезбеђења заштите ваздуха, воде и земљишта;
- дефинисати однос према природним елементима (појединачна стабла, групе стабала или делови шума и сл.) простора - посебно изузети из грађевинских површина комплексе шума које имају заштитну, туристичку, рекреативну и еколошку функцију;
- утврдити обавезу очувања и подизања засада високе вегетације, као и формирања уређених зелених површина:
  - дуж саобраћајница - подизање засада високе вегетације (дрвореда), уз могућност формирања линеарних ивичних травњака. Садни материјал треба да чине врсте које су биолошки постојане, естетски прихватљиве и прилагођене околном простору и његовој намени,
  - око дечијих игралишта и паркинг простора (растерским озелењавањем озеленити отворене паркинг површине),
  - дуж границе комплекса производних објеката формирати одговарајуће заштитне зелене појасеве (од листопадних и четинарских врста, спратне конструкције, почев од травног покривача, преко шибља до дрвећа густе крошње).
  - изградњу нових објеката (стамбених, пословних, услужних и др.) условити адекватним озелењавањем локације и обезбеђивањем довољног броја паркинг места, како би се избегло паркирање на тротоарима, зеленим површинама, или на коловозу;
  - за власнике индивидуалних парцела, предвидети обавезу изградње паркинг места у оквиру саме локације. Ово се односи и на друге инвеститоре и власнике пословних, услужних и других објеката;
  - утврдити обавезу постављања филтера у објектима у којима се врши термичка обрада хране (ресторани, печењаре, пицерије, пржионице кафе, итд.) ради елиминације непожељних мириса;
    - утврдити обавезу санације или рекултивације свих деградираних површина, локација и објеката који не задовољавају санитарно- еколошке стандарде ("дивљи" и нехигијенски објекти, дивље интерне депоније, итд.);
    - очувати и заштитити реку Лим са приобаљем од деградације и загађивања. Формирати зелене коридоре који ће омогућити коришћење овог простора са наменом која би се односила пре свега на излетничке и рекреативне функције (шеталишта);

- предвидети изградњу бицикличких и пешачких стаза, посебно због стварања услова за безбедније и брже одвијање саобраћаја, али и због формирања зелених појасева између наведених стаза и улица;
- планирати несметано кретање лица са посебним потребама на свим пешачким стазама и пролазима;
- предвидети проширење мреже јавне расвете и побољшање постојеће;
- предвидети грејање објеката уз употребу енергената којима се неће погоршати постојећи квалитет ваздуха;
- одрживо користити обновљиве изворе енергије;
- стимулирати енергетски ефикасну градњу;
- утврдити забрану постављања привремених објеката као што су киосци, металне гараже и сл. на јавним зеленим површинама;
- обезбедити највиши ниво комуналне хигијене спречавањем неадекватног депоновања отпада и формирања дивљих депонија. Предвидети постављање специјалних судова за сакупљање отпада на одговарајућим бетонским површинама;
- решити проблем постојећих и могућих дивљих депонија, комуналног или грађевинског отпада и предвидети њихову санацију.

### **За Прибојску бању:**

- утврдити намену површина у зони Прибојске бање у складу са Законом о бањама („Службени гласник РС”, бр. 80/92);
- дефинисати зону заштите око манастира Бања у складу са Законом о културним добрима („Службени гласник РС”, бр. 71/94)
- означити просторе на којима су се појавила клизишта, применити одређене санационе мере. Изградња на овим теренима је искључена (за постојеће објекте прописати мере санације).
- регистровати све постојеће и потенцијалне загађиваче подземних и површинских вода (обавезати их на уградњу одговарајућих филтера, евентуално и на измештање са постојећих локација) у циљу заштите термоминералних вода;
- предвидети униформна решења за све просторне садржаје за које је то могуће и корисно урадити (изглед уличних светиљки, корпи за отпатке и сл.);
- формирати уређене зелене површине. Њихов карактер и облик, као и избор биљних врста и начин њиховог компоновања ускладити са наменом простора, колским и пешачким прилазима, положајем и изгледом објеката. Водити рачуна о димензијама врста, естетском доживљају и повезивању са околним зеленилом у јединствен систем. Користити углавном аутохтоне врсте дендрофлоре. Избегавати врсте које су инвазивне и алергене;
- јавну расвету тако извести да се њоме осветле прилази објектима и њихови најинтересантнији делови;
- планирати објекте који одговарају традиционалној архитектури краја и по изгледу и по функционалној заступљености;
- водоснабдевање бањског комплекса мора бити прецизно дефинисано - минералне воде се не могу користити у свакодневној употреби као пијаћа вода;

Мере заштите еколошке мреже, којој као еколошки појас припада река Лим са приобаљем, су:

- забрањено уништавање и нарушавање станишта као и уништавање и узнемиравање дивљих врста;
- забрањена промена намена површина под природном и полуприродном вегетацијом (ливаде, пашњаци, тршћаци итд.);
- забрањена промена морфолошких и хидролошких особина подручја од којих зависи функционалност коридора;
- успостављање активних мера за заштиту, очување и унапређење природних и полуприродних елемената коридора у складу са предеоним и вегетацијским карактеристикама подручја;
- стимулисање традиционалних видова коришћења простора који доприносе очувању и унапређивању биодиверзитета;
- предузимање мера којима се обезбеђује спречавање, односно смањење, контрола и санација свих облика загађивања;
- унапредити еколошке коридоре унутар грађевинских подручја успостављањем континуитета зелених површина чија структура и намена подржава функције коридора;
- обезбедити техничко-технолошка решења за неометано кретање дивљих врста на местима укрштања еколошких коридора са елементима инфраструктурних система који формирају баријере за миграцију врста;
- изван зоне становања насеља забранити изградњу објеката чија намена није директно везана за воду на растојању мањем од 50 m од обале стајаћих вода, односно линије средњег водостаја водотока.

- **Мере за заштиту културних добара**

**Опште мере и смернице за утврђена културна добра**

- на културним добрима не може се вршити раскопавање, рушење, поправљање или било какви радови који могу да наруше својства културног добра без претходно утврђених посебних услова за предузимање мера техничке заштите и сагласности на техничку документацију.
- ако се у току извођења грађевинских и других радова наиђе на археолошко налазиште или археолошке предмете, извођач радова је дужан да одмах, без одлагања прекине радове и обавести надлежни завод за заштиту споменика културе и да предузме мере да се налаз не уништи и не оштети и да се сачува на месту и положају на коме је откривен.

**Опште мере и смернице за заштиту споменика културе од изузетног значаја – цркву Св. Николе у Дабру**

1. Унапређење затеченог (постојећег) стања

- непосредну манастирску целину ослободити од свих нелегалних и привремено подигнутих грађевина (пошта, ресторан, продавница и сл.) и створити што је могуће ширу зону хортикултурно уређеног зеленила које би било својеврсна тампон зона у односу на околно насеље;
- на овом простору, са централном бањском саобраћајницом, не планирати нове садржаје (ресторане, продавнице, киоске, пијаци, фонтане и сл.) већ активирати и уредити бањски парк изнад постојеће саобраћајнице до ободног пешачког круга на источном делу;

- простор око постојећих бањских купатила пажљиво уредити и по потреби попунити малим објектима за продају неопходних потрепштина бањским корисницима и посетиоцима.

## 2. Решавање саобраћаја и паркирања

- транзитни саобраћај на регионалном путу Р – 228, који од Прибоја преко Прибојске Бање води ка Кратову и даље, пролази кроз централно бањско подручје и то на неколико десетина метара од манастирске целине и цркве Св. Николе, изместити тако да не пролази кроз централну зону, а да се уједно и омогући директни прилаз будућем РХ центру;
- неопходно је формирање приступног пута од Прибоја према северној страни. Тиме би се централна саобраћајница, која пролази непосредно уз манастирску целину у многоме растеретила и била у функцији неопходног интерног колског и пешачког саобраћаја;
- паркирање возила решавати у оквиру простора око будућег РХ центра;
- неопходно је предвидети и мањи паркинг простор уз постојећи стационар РХ центра (хотел) и то искључиво западно од центра у оквиру северне стране постојећег пута;
- формирање паркинга са јужне стране пута, према манастирској порти, непримерно је због неповољне денивелације терена;
- потребу за решавањем додатних паркинг места за путничке аутомобиле и за аутобусе решавати изван централног бањског подручја

## 3. Реконструкција и адаптација постојећих објеката

- на месту постојећих павиљона, на косини изнад постојећег РХ центра (хотела) изградити нове депадансе уз адекватно хортикултурно уређење целокупног простора и степенишне комуникације до ободне пешачке стазе којом се кроз шуму може стићи до будућег РХ центра – хотела
- реновирати унутрашњи простор стационара РХ центра – хотела
- сада запуштену зграду Задружног дома адаптирати за потребе локалног становништва као и бањских корисника и посетилаца

## 4. Изградња нових објеката

- акценат развијеног бањског туризма заснива се на изградњи, односно активирању раније започетог РХ центра на јужном делу централне зоне
- може се предвидети и изградња низа мањих објеката који би се лоцирали уз обимну пешачку стазу и то првенствено у делу изнад новог РХ центра у правцу истока
- део смештајних апартмана лоцирати североисточно од манастирске целине такође уз пешачки обични пут уз пажљиво разматрање њихове сагледивости из манастирске порте и непосредне околине
- утврдити колико би формирање апартманске целине на овом простору сагледиво са прилазног пута и околних брда угрожавало изглед манастирске целине



## **Опште мере и смернице за заштиту амбијенталне целине Чаршија**

Да би се очувале амбијенталне вредности ове целине неопходно је предузимање следећих мера:

- очувати грађевинско-регулационе линије и принцип наслеђеног типа изградње уз могућност дворишног надовезивања нових садржаја
- на објектима у овој зони, који имају статус претходне заштите, могу се предузимати радови у циљу њихове санације, рестаурације или враћања у првобитно стање, као и адаптације у смислу унапређивања функција и опремљености према савременим потребама, без мењања спољашњег изгледа. Сви наведени радови могу се изводити на основу посебно утврђених услова и одобрених рестаураторских пројеката од стране Службе заштите.
- ограничити спратност објеката који су изграђени на регулационој линији на Р+1, док је по дубини парцеле (преко 10 m од регулационе линије) дозвољена већа спратност (према урбанистичким условима)

### **Услови за обликовање нових објеката у улици 12. јануара**

- прилагодити архитектуру нових објеката традиционалним односима у избору волумена и размерника да би се сачувало неопходно јединство;
- очувати пропорцијске односе у архитектури и архитектонским елементима.

Новом градњом треба тежити успостављању континуитета у изгледу града (водити рачуна о хомогености и складу целине (хомогеност не подразумева искључиво стилску повезаност и истовременост настанка, већ и повезаност маса, облика, пропорција, материјала... чак и међусобно супротстављених грађевина насталих у различито време). Нова архитектура мора на одређени начин да буде интегрисана са старом, са циљем да се формира јединствен градски простор, а не обавезно стилски једнообразан. За сваку градитељску интервенцију на објектима у оквиру амбијенталне целине, као и за изградњу нових објеката неопходно је прибављање услова Службе заштите

За све појединачне објекте у границама Плана генералне регулације прописују се мере заштите и степен интервенција. На основу споменичке валоризације утврђена су четири степена заштите :

**I степен заштите** – односи се на објекте који су утврђени за непокретна културна добра – споменике културе.

Предузимање мера заштите - извођење радова у циљу њихове заштите и презентације могуће је искључиво на основу услова и сагласности службе заштите.

**II степен заштите** - односи се на објекте споменичких вредности који ће бити утврђени за културно добро. На њима се могу предузимати радови у циљу њихове санације, рестаурације или враћања у првобитно стање и адаптације. Сви наведени радови могу се изводити на основу посебно утврђених услова и одобрених рестаураторских пројеката од стране Службе заштите.

**III степен заштите** - спроводи се на објектима архитектонских, урбанистичких и амбијенталних вредности који имају статус претходне заштите. На овим објектима се могу вршити слободније интервенције у смислу њихове реконструкције и адаптације, а према условима Службе заштите.

**IV степен заштите** – спроводи се на историјским објектима који су изгубили аутентичност ранијим адаптацијама. На овим објектима могу се, такође, вршити слободније интервенције у смислу њихове реконструкције и адаптације, али је дозвољена и могућност нове градње, по условима Службе заштите, ради очувања вредности амбијенталне целине.

**Контролисане интервенције** – односи се на савремене објекте у оквиру амбијенталних целина. На овим објектима, као и на објектима који су од интереса за заштиту, интервенције треба да буду контролисане, односно извођене по условима Службе заштите, у циљу уклапања у амбијент.

- **Услови и мере заштите од техничко-технолошких удеса и хаваријских загађења**

Због заштите људи, материјалних и других добара од ратних разарања, По питању заштите од акцидентних загађења, основне мере заштите се заснивају на управљању ризиком од удеса, и то кроз: идентификацију опасности; анализу последица; процену ризика; планирање мера за превенцију удеса или смањење ризика; организовање мера приправности и одговора на удес; као и планирање мера санације од последица удеса. Мере заштите треба спроводити: за постојеће објекте и технологије (производња, складиштење, утовар, транспорт, претовар штетних и опасних материја), кроз превентивне мере и мере сталног надзора; за нове објекте, технологије и радове, као и код реконструкција постојећих, кроз обавезну израду процене утицаја и процене ризика на животну средину; израдом Мапе хазарда, чиме ће се утврдити потенцијални извори удесних загађења и правци транспорта опасних и штетних материја.

Имајући у виду планирану намену простора на подручју ПГР-а, неопходно је да сви постојећи и новопланирани објекти донесу одговарајући План заштите од удеса, као основну меру приправности у случају изненадних и непредвиђених индустријских удеса и хаваријских загађења. План заштите од удеса прецизно дефинише процену степена опасности од ризика, ниво повредљивости и субјекте надлежне за његову реализацију, а доноси се на основу „Правилника о методологији за процену опасности од хемијског удеса и од загађивања животне средине, мерама припреме и мерама за отклањање последица“ („Сл. гласник РС“, бр. 60/94 и 63/94).

Складиштење и чување хемикалија и осталих опасних материја у привредним објектима организовати у засебним радним просторијама магацинског типа, уз перманентну контролу и надзор локалног особља.

Основна превентивна мера у поступку издавања грађевинске дозволе за новопланиране привредне објекте на планском подручју биће израда Студије о процени утицаја на животну средину (у складу са Законом о процени утицаја на животну – „Сл. гласник РС“, бр. 135/04), чиме ће се на целовит начин сагледати процена опасности објеката и околног простора од могућих удеса и прописати неопходне мере заштите, ради заштите људи и материјалних добара.

Посебна мера заштите од акцидентних загађења представља и строга контрола саобраћајне полиције свих возила која транспортују опасне и штетне материје државним путевима, с обзиром на близину путева речним токовима Лима и Увца и локалним извориштима и могућем загађењу издани услед неконтролисаног истакања опасних материја из транспортних возила у околно земљиште.

## - Услови за одлагање и третман отпада

За сакупљање отпадака на предметном подручју препоручује се постављање судова – контејнера, запремине 1,1 m<sup>3</sup>. Контејнере за сепаратно одлагање отпада („рециклажна острва“) поставити дуж примарних и секундарних градских саобраћајница, у зони привредних објеката, при чему ће њихов распоред бити ближе дефинисан Локалним планом управљања отпадом. Контејнере за новопланиране објекте лоцирати у склопу дела парцеле према јавној површини саобраћајнице. Локације нових судова за смеће уз новопланиране објекте утврдити кроз израду урбанистичко-техничких услова, а на основу санитарно-хигијенских прописа, и заштитити их од атмосферских падавина и ветра, тако што ће бити смештени у нишама ограђеним зеленилом. На слободним зеленим површинама за сакупљање отпадака предвидети корпе (бетонске, или од неког другог материјала: пластика, жица, бронза).

Приступ судовима за смеће мора бити неометан, тако да подлога за гурање контејнера мора бити од чврстог материјала без иједног степеника и са највећим нагибом од 3%. Максимално удаљење контејнера од улаза у припадајући не сме бити веће од 25,0 m, а минимално 5,0 m, при чему је максимално ручно гурање 15,0 m.

У случају генерисања опасних и штетних отпадних материја, забрањује се да се исте одлажу у посуде и контејнере за одлагање комуналног и осталог инертног отпада. Складиштење опасног отпада организовати у оквиру радних површина постојећих и новопланираних привредних објеката (у посебним магацинским просторима, изолованим од радног особља, у херметички затвореним бурадима), а њихов даљи транспорт ће вршити искључиво правна и физичка лица овлашћена за поступање са овим врстом отпада (у складу са одредбама Правилника о начину поступања са отпацама који имају својство опасних материја (“Сл. гласник РС“, бр. 12/95)).

Грађевински отпад који може да настане приликом реализације инфраструктурних инсталација, саобраћајница и осталих објеката, обавезно је уредно прикупити на локацији, разврстати и класирати по карактеру и пореклу, до момента преузимања од стране Јавног комуналног предузећа.

У складу са Стратегијом управљања отпадом Републике Србије за период од 2010-2019. год. („Сл. гласник РС“, бр. 29/2010) на подручју Прибоја предвиђена је изградња трансфер станице комуналног отпада на којој ће се одлагати генерисани отпад са подручја општине и даље транспортовати на регионалну санитарну депонију „Бањица“ на територији општине Нова Варош.

Локација трансфер станице мора да задовољава неколико основних критеријума, тј. да буду:

- на ободу града и на приступном путу ка регионалној депонији;
- удаљене најмање 500 m од најближе зоне стамбених насеља, зоне заштите културно-историјских споменика или зона заштите животне средине, као и од аутобуских станица, складишта запаљивих материја и војних објеката;
- удаљене најмање 2 km од здравствених станица и других медицинских центара са стационарним пацијентима, туристичких насеља или прехрамбене индустрије;

- удаљене најмање 100 m од бензинских станица или станица за снабдевање нафтом и гасом;
- ван коридора хидротехничких система, подземне инфраструктуре и др.;
- ван зона заштите изворишта водоснабдевања и др.

Локације трансфер станица и рециклажних дворишта прецизније ће се дефинисати регионалним и локалним плановима управљања отпадом и плановима нижег реда, уз поштовање основних смерница Директива ЕУ за изградњу оваквих врста објеката, уз примену поступка Процене утицаја објеката на животну средину. Планом се предлаже да локација трансфер станице комуналног отпада буде на локацији постојеће општинске депоније, која се налази ван планског подручја.

Након затварања постојеће депоније, потребно је извршити санацију и рекултивацију локације у складу са постојећом пројектном документацијом. Упоредо са тим, потребно је регулисати правно-имовинске односе на земљишту, односно формирати јединствену парцелу за цео комплекс. У складу са потребама планиране трансфер станице на предметној локацији, могуће је прибављање новог земљишта у циљу заокруживања локације.

При формирању комплекса је неопходно водити рачуна о обезбеђивању одговарајућег саобраћајног приступа са јавног пута, имајући у виду врсту и интензитет планираног саобраћаја.

За садржаје трансфер станице, обим и начин одлагања и евакуације отпада, овим Планом се не прописују посебна правила. Услови за изградњу наведених садржаја на дефинисаној локацији утврђују се посебним пројектима, у складу са технолошким и другим захтевима, уз обезбеђење мера заштите простора које се утврђују Студијом о процени утицаја на животну средину у фази пројектовања и реализације садржаја.

Плански услови у погледу планирања и пројектовања наведених садржаја односе се на услове заштите коридора државног пута (непосредни појас заштите износи 10,0m од земљишног појаса пута, односно појас контролисана градње 10,0m од границе земљишног појаса), појас заштитног зеленила према спољној граници Плана (пољопривредном земљишту у окружењу), као и заштиту постојећих и планираних инфраструктурних коридора.

**- Услови заштите од елементарних и других већих непогода и обезбеђење простора за потребе одбране земље**

Потребно је да се при изградњи на предметном простору, скупом урбанистичких и грађевинских карактеристика задовоље потребе заштите, и то пре свега тако да се смање дејства евентуалног разарања објеката. Због тога је, при планирању на овом простору обавезно обезбедити могућност примене и реализације мера заштите од елементарних и других већих непогода. У том смислу, са аспекта заштите на предметном простору биће разрађене и спроведене мере и дати параметри повредивости.

- Урбанистичке мере за заштиту од земљотреса

Ризик од повредљивости при сеизмичким разарањима може се смањити примењујући одређене принципе планирања, организације и уређења простора, у првом реду за индустрију и инфраструктуру, као основне компоненте предметног простора.

Превентивне мере заштите у смислу сеизмичности подразумевају:

- поштовање степена сеизмичности од око 9<sup>0</sup> MCS приликом пројектовања, извођења или реконструкције објеката, или оног степена сеизмичности за који се посебним сеизмичким истраживањима утврди да је меродаван за планско подручје,
- поштовање регулације саобраћајница и међусобне удаљености објеката,
- обезбеђење оних грађевина чија је функција нарочито важна у периоду после евентуалне катастрофе.

Инфраструктура је у већој мери подложна повредљивости од осталих физичких структура. Отуда је нужно предвидети појединачно за сваки од система одговарајуће мере:

- саобраћај: улазно - излазни правци се трасирају на стабилним теренима, главне улице, сабирне и сервисне улице обезбеђују несметано комуницирање.
- водоснабдевање: главни водовод и секундарна мрежа планирају се са могућношћу искључења појединих деоница у случају оштећења
- канализација отпадних вода: код евентуалног оштећења канализације постоји могућност да раде поједине функционалне целине;
- електродистрибутивна мрежа, као и систем трафостаница (10/0,4kV), су дисперговани у простору, распоређени по зонама, везани у прстенове и полупрстенове, на такав начин да се могу у ванредним условима искључивати по сегментима; каблирање високонапонских водова је нужно због безбедности у ванредним условима
- телефонска веза се планира тако да се обезбеде алтернативне везе, у случају прекида у појединим линијама у ванредним условима.

Препоручује се да се код пројектовања и изградње свих категорија објеката високоградње стриктно треба придржавати одредби „Правилника о техничким нормативима за изградњу објеката високоградње у сеизмичким подручјима („Сл. лист СФРЈ“, бр. 31/81), а код пројектовања предвиђених надградњи и доградњи одредби „Правилника о техничким нормативим за санацију, ојачање и реконструкцију објеката високоградње оштећених земљотресом и реконструкцију и ревитализацију објеката високоградње („Сл. лист СФРЈ“, бр. 52/85). Поред тога, на свим теренима са смањеном стабилношћу обавезно се спроводе посебна инжењерско - геолошка, сеизмичка и геофизичка испитивања терена на којима ће се градити поједини објекти.

- Урбанистичке мере за заштиту од пожара

Ради заштите од пожара објекти морају бити реализовани према одговарајућим техничким противпожарним прописима, стандардима и нормативима:

- објекти морају бити реализовани у складу са Законом о заштити од пожара („Сл. гласник СРС“ бр. 111/09),
- објекти морају имати одговарајућу хидрантску мрежу, која се протоку и притиску воде у мрежи планира и пројектује према Правилнику о

техничким нормативима за спољну и унутрашњу хидрантску мрежу за гашење пожара („Сл. лист СФРЈ“ бр. 30/91)

- објектима мора бити обезбеђен приступни пут за ватрогасна возила, сходно Правилнику о техничким нормативима за приступне путеве („Сл. лист СРЈ“ бр 8/95)
- објекти морају бити реализовани у складу са Одлукама о техничким нормативима за електричне инсталације ниског напона („Сл. лист СФРЈ“ бр. 53, 54/88 и 28/95), Правилником о техничким нормативима за заштиту објеката од атмосферског пражњења
- планиране гараже реализовати у складу са Правилником о техничким захтевима за заштиту гаража за путничке аутомобиле од пожара и експлозија („Сл. лист СЦГ“, бр 31/05
- Урбанистичке мере обезбеђења за потребе одбране земље

На основу услова Министарства одбране који су достављени за потребе израде предметног ПГР-а (бр. 1694-5 од 2.7. 2010 год.) констатује се да нема посебних услова и захтева за прилагођавање потребама одбране земље.

Регулација јавних површина насеља и позиција грађевинских линија у односу на исту, треба да омогуће несметано функционисање свих служби у случају елементарних непогода, пожара и ратних услова. Елементи саобраћајница у смислу зависности од зарушавања и могућности прилаза објектима у фази спасавања, дефинисање могућности прилаза местима за водоснабдевање противпожарних јединица као и други значајни елементи са аспекта заштите и спасавања људи и материјалних добара су уграђени у урбанистичко решење ПГР-а.

У погледу склањања људи и материјалних добара у случају опасности од ратних разарања неопходно је, осим могућности изградње склоништа двонаменског типа, обезбедити евакуациона места у мањим енклавам шумских површина на предметном подручју. У ове сврхе могу се користити и специјална склоништа или одговарајући објекти који су оспособљени за такву намену. У случају да будући инвеститор жели у оквиру новог објекта да изгради кућно склониште оно мора задовољавати техничке нормативе за такву врсту грађевинских објеката.

## **VII СМЕРНИЦЕ ЗА ИЗРАДУ СТРАТЕШКИХ ПРОЦЕНА УТИЦАЈА НА НИЖИМ ХИЈЕРАРХИЈСКИМ НИВОИМА И ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА ПРОЈЕКТА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ**

Према члану 16. Закона о СПУ извештај о стратешкој процени садржи разрађене смернице за планове или програме на нижим хијерархијским нивоима које обухватају дефинисање потребе за израдом стратешких процена и процена утицаја пројеката на животну средину, одређују аспекте заштите животне средине и друга питања од значаја за процену утицаја на животну средину планова и програма нижег хијерархијског нивоа.

План генералне регулације за насеље Прибој представља плански основ за изградњу, замену, реконструкцију и доградњу објеката и уређење површина јавне намене у складу са Законом о планирању и изградњи („Сл. гласник РС“, број 72/09, 81/09, 64/10 и 24/11).

С обзиром да целокупно планско подручје није у истој мери истражено и анализирано, у погледу геотехничких и микросеизмичких услова, као и да нису дате препоруке за планирање и пројектовање објеката на истом, одговарајућа истраживања морају, по усвајању овог ПГР, спровести за читаво подручје Града и Бање (у границама планског подручја овог ПГР) обезбедити да се микросеизмичка реонизација са одговарајућим инжењерскогеолошким анализама и геотехничким катастром доведу до краја.

Геотехнички докуменат који ће бити на тај начин добијен, представљаће основни, руководећи докуменат за урбанистичко планирање, на темељу кога ће се правилно усмеравати развој Града и обезбедити подаци и препоруке за пројектовање и грађење објеката, уз дефинисање случајева у којима се морају радити детаљна геотехничка истраживања за појединачне локације и у којима се пре прибављања одобрања за изградњу мора урадити елаборат о геотехничким истраживањима за предметну парцелу, који мора бити оверен у надлежној институцији.

За парцеле и објекте на подручју амбијенталне целине "чаршија" за све интервенције је потребна сарадња са Заводом за заштиту споменика културе Краљево, у складу са условима из Елабората заштите културног наслеђа на простору плана генералне регулације -Прибој, Краљево 2012. године), који је саставни део Документације овог плана, уз обавезну верификацију идејног решења од стране Комисије за планове Општине Прибој.

На подручју туристичке зоне Прибојске бање, за све интервенције у оквиру локација комерцијалних делатности – туристички садржаји (ТЦ6, ТЦ7, ТЦ8 и ТЦ9) обавезна је израда урбанистичког пројекта за изградњу, како би се кроз верификацију на Комисији за планове дошло до најцелисходнијег решења и максимално уклапање планираних садржаја и објеката у околни простор.

За комплексе на којима се планира изградња производних делатности неопходно је пре прибављања одобрења за изградњу поднети захтев за одлучивање о потреби процене утицаја на животну средину надлежном органу.

За локације станица за снабдевање горивом неопходно је прибављање сагласности при изради техничке (пројектне) документације пре издавања одобрења за изградњу од стране Министарства унутрашњих послова, Сектор за заштиту и спасавање.

За све целине или делове целина, у којима се постојећа катастарска парцелација мења, односно код оних грађевинских парцела у чијем формирању учествује више или мање од једне катастарске парцеле, предвиђа се обавезна израда пројекта парцелације и препарцелације.

На осталом делу територије Плана спровођење вршити директно на основу правила уређења и правила грађења датих у овом плану.

## **VII.1. Стратешке процене на нижим хијерархијским нивоима**

Извештај о Стратешкој процени утицаја на животну средину је урађен у складу са одредбама Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину ("Сл.гласник РС" бр.135/04) а за потребе израде овог Плана.

У случају потребе за детаљнијом планском разрадом неопходно је извршити вредновање капацитета простора у односу на одговарајуће делатности и активности која се планирају на њему. На тај начин ће се извршити еколошка валоризација

простора и прописати мере којима се у потпуности мора обезбедити заштита околине од загађења.

*Приоритети на изради Плана генералне регулације и њихова динамика, утврђују се средњорочним програмом уређења а заснивају се на конкретним планским решењима, плановима и програмима рада јавних предузећа, потребама и захтевима локалне самоуправе и републичких институција, у складу са економским растом и расподелом буџетских средстава који се односе на уређење простора.*

## **VII.2. Процене утицаја пројеката на животну средину**

У поступку даље разраде планског документа, у складу са Законом о процени утицаја на животну средину ("Сл. гласник РС", бр.135/04, 36/09) и Уредбе о утврђивању Листе пројеката за које је обавезна процена утицаја и Листе пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину ("Сл. гласник РС", бр.114/08) инвеститори су дужни да се обратe надлежном органу за послове заштите животне средине општинске управе који ће одлучити о потреби израде Процене утицаја на животну средину, односно донети Решење о потреби изради или ослобађању од израде студије Процене утицаја.

Као обавезујућу ствар, а на основу Закона о процени утицаја на животну средину, потребно је истаћи следеће:

- Инвеститор не може приступити извођењу пројекта тј. радовима без спроведеног поступка процене утицаја и добијене сагласности надлежног органа на студију о процени утицаја
- Инвеститор за чије се планиране објекте и активности може захтевати процена утицаја мора поднети захтев за одлучивање о потреби процене утицаја надлежном органу, и
- Студија о процени утицаја је саставни део документације потребне за прибављање дозволе или одобрења за почетак извођења пројекта (изградња, извођење радова, промена технологије, промена делатности и друге активности).

Поступак процене утицаја на животну средину је потребно спровести по фазама у поступку процене утицаја како је то прописано Законом.

## **VIII ПРОГРАМ ПРАЋЕЊА СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ (МОНИТОРИНГ) У ТОКУ СПРОВОЂЕЊА ПЛАНА**

Према Закону, програм праћења стања животне средине у току спровођења плана садржи:

- 1) опис циљева плана,
- 2) индикаторе за праћење стања животне средине,
- 3) права и обавезе надлежних органа,
- 4) поступање у случају појаве неочекиваних негативних утицаја.



## VIII.1. Опис циљева плана и програма

Основни циљ формирања мониторинг система је да се обезбеди, поред осталог, правовремено реаговање и упозорење на могуће негативне процесе и акцидентне ситуације, као и потпунији увид у стање елемената животне средине и утврђивање потреба за предузимање мера заштите у зависности од степена угрожености и врсте загађења. Потребно је обезбедити *континуирано праћење стања квалитета животне средине и активности у простору* чиме се ствара могућност за њеним рационалним управљањем.

Према Закону о заштити животне средине ("Сл. гласник РС", бр.135/04), јединица локалне самоуправе у оквиру своје надлежности утврђене Законом, обезбеђује континуалну контролу и праћење стања животне средине у складу са овим и посебним законима. Према члану 69. наведеног Закона, циљеви Програма праћења стања животне средине били би:

- обезбеђење мониторинга,
- дефинисање садржине и начина вршења мониторинга,
- одређивање овлашћених организација за обављање мониторинга,
- дефинисање мониторинга загађивача,
- успостављање информационог система и дефинисање начина достављања података у циљу вођења интегралног катастра загађивача, и
- увођење обавезе извештавања о стању животне средине према прописаном садржају извештаја о стању животне средине.

## VIII.2. Индикатори за праћење стања животне средине

Мониторинг стања животне средине се врши систематским мерењем, испитивањем и оцењивањем индикатора стања и загађења животне средине које обухвата праћење природних фактора, односно промена стања и карактеристика животне средине.

Имајући у виду просторни обухват плана и могућа загађења, систем мониторинга се, пре свега, односи на следеће показатеље:

- успостављање мреже мерних места за мерење имисије, у циљу праћења степена загађености ваздуха на посматраном подручју
- редовно мерење емисије,
- контролу спровођења санитарне заштите у подручјима непосредне, уже и шире зоне заштите водоизворишта,
- праћење квалитета земљишта контролом његовог загађивања,
- успостављање мерних места у циљу праћења нивоа буке,
- праћење опасних, отпадних и штетних материја, и
- сталну урбанистичко-грађевинску контролу лоцирања и изградње објеката.

Систем праћења стања животне средине (ваздух, вода, земљиште, опасне, отпадне и штетне материје, бука) успостављен је следећим правним актима:

- Законом о заштити животне средине ("Сл.гласник РС" бр.135/04 и бр.36/09 и 72/09),
- Законом о заштити ваздуха („Сл. гласник РС“, бр. 36/09),
- Законом о заштити од буке у животној средини („Сл. гласник РС“, бр. 36/09 и 88/10),
- Законом о водама ("Сл.гласник РС" бр. 30/10),

- Уредбом о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха („Службени гласник РС“, бр. 11/10 и 75/10),
- Уредбом о граничним вредностима емисија загађујућих материја у ваздуху („Службени гласник РС“, бр. 71/10 и 6/11-исправка),
- Уредбом о утврђивању Програма контроле квалитета ваздуха у државној мрежи („Службени гласник РС“, бр. 58/11),
- Уредба и граничним вредностима емисије загађујућих материја у води и роковима за њихово достизање („Службени гласник РС“, бр. 67/11 и 48/12),
- Уредба о граничним вредностима загађујућих материја у површинским и подземним водама и седименту и роковима за њихово достизање („Службени гласник РС“, бр. 50/12),
- Уредба о програму систематског праћења квалитета земљишта, индикаторима за оцену ризика од деградације земљишта и методологији за израду ремедијационих програма („Службени гласник РС“, бр. 88/10),
- Уредба о индикаторима буке, граничним вредностима, методама за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини („Службени гласник РС“, бр. 75/10),
- Правилником о опасним материјама у водама ("Сл. гласник СРС", бр. 31/82);
- Правилником о начину и минималном броју испитивања квалитета отпадних вода ("Сл.гласник СРС", бр. 47/83, 13/84),
- Правилником о дозвољеним количинама опасних и штетних материја у земљишту и води за наводњавање и методама за њихово испитивање ("Сл. гласник РС", бр. 23/94),
- Правилник о начину одређивања и одржавања зона санитарне заштите изворишта водоснабдевања („Службени гласник РС“, бр. 92/08),
- Законом о пољопривредном земљишту ("Сл.гласник РС" бр. 62/06 и 65/08),
- Законом о управљању отпадом („Службени гласник РС“, бр. 36/09 и 88/10),
- Правилник о начину складиштења, паковања и обележавања опасног отпада („Службени гласник РС“, бр. 92/10).

#### - **Мониторинг систем за контролу квалитета ваздуха**

Проучавање и праћење квалитета ваздуха има за циљ контролу и утврђивање степена загађености ваздуха, као и утврђивање тренда загађења, како би се правовремено деловало ка смањењу штетних супстанци до нивоа који неће битно утицати на квалитет животне средине.

Контрола квалитета ваздуха се остварује системским мерењем имисије, праћењем и истраживањем утицаја квалитета ваздуха на животну средину и извештавањем о резултатима мерења, праћења и истраживања. Правилником о граничним вредностима, методама мерења имисије и критеријумима за успостављање мерних места и евиденцији података ("Сл. гласник РС", бр. 54/92), дате су смернице истраживања, праћења и утврђивања општег стања загађености ваздуха у насељеним местима и ненасељеним подручјима. На основу обављених анализа утврђује се стање и трендови на основу којих се предузимају одговарајуће мере заштите ваздуха.

Правилником је дефинисан квалитет ваздуха на основу добијених дуготрајних (просечних) и краткотрајних (високих) вредности загађености ваздуха различитим полутантима. Наведеним Правилником утврђене су загађујуће материје за које се обавља систематско и континуално праћење, при чему је посебан акценат стављен на типичне загађујуће материје.

На основу Закона о заштити животне средине, постројења која представљају извор емисија и загађивања животне средине дужна су да, у складу са Законом, преко надлежног органа, организације или овлашћене организације:

- обављају мониторинг емисије;
- обезбеђују метеоролошка мерења за велике индустријске комплексе или објекте од посебног интереса за Републику или јединицу локалне самоуправе;
- учествују у трошковима мерења емисије у зони утицаја, по потреби; и
- прате и друге утицаје своје активности на стање животне средине.

Загађивач мора да планира и обезбеђује финансијска средства за обављање мониторинга емисије, као и за друга мерења и праћења утицаја својих активности на животну средину. Мерење емисије обезбеђује се на основу Правилника о граничним вредностима емисије, начину и роковима мерења и евидентирања података.

#### - **Мониторинг систем за контролу квалитета земљишта**

У циљу утврђивања количина опасних и штетних материја у земљишту и води за наводњавање, врши се испитивање пољопривредног земљишта и воде за наводњавање, и то у складу са Правилником о дозвољеним количинама опасних и штетних материја у земљишту и води за наводњавање и методама за њихово испитивање, и по програму који доноси Влада РС.

Испитивања опасних и штетних материја у пољопривредном земљишту и води за наводњавање обавља организација коју овласти министарство надлежно за послове пољопривреде. Овлашћена организација дужна је да обавештава то Министарство о резултатима испитивања.

Испитивање плодности земљишта и утврђивање квалитета вештачких ђубрива врши се по условима, на начин и по методама утврђеним посебним прописом који доноси министарство надлежно за послове пољопривреде. Плодност земљишта испитује се сваке пете године. Ова испитивања може да обавља организација коју за то овласти министарство надлежно за послове пољопривреде.

#### - **Мониторинг буке**

Ниво буке у животној средини се контролише системским мерењем буке које обезбеђује општина, односно град. Мерење буке могу да обављају овлашћене стручне организације у складу са Правилником о дозвољеном нивоу буке у животној средини. Истим Правилником прописани су највиши дозвољени нивои буке у насељеним и ненасељеним подручјима.

### **VIII.3. Права и обавезе надлежних органа**

Када су питању права и обавезе надлежних органа у вези праћења стања животне средине, она произилазе из Закона о заштити животне средине, односно чланова 69-78. овог Закона. Према наведеним члановима, права и обавезе надлежних органа су:

- Влада доноси програм мониторинга за период од две године,
- Јединица локалне самоуправе доноси програм мониторинга на својој територији који мора бити у сагласности са програмом Владе,
- Република и јединица локалне самоуправе обезбеђују финансијска средства за обављање мониторинга,
- Влада утврђује критеријуме за одређивање броја места и распореда мерних места, мрежу мерних места, обим и учесталост мерења, класификацију

- појава које се прате, методологију рада и индикаторе загађења животне средине и њиховог праћења, рокове и начин достављања података.
- Мониторинг може да обавља само овлашћена организација. Министарство прописује ближе услове које мора да испуњава овлашћена организација и одређује овлашћену организацију по претходно прибављеној сагласности министра надлежног за одређену област.
  - Влада утврђује врсте емисије и других појава које су предмет мониторинга загађивача, методологију мерења, узимања узорака, начин евидентирања, рокове достављања и чувања података,
  - Државни органи, односно организације и јединице локалне самоуправе, овлашћене организације и загађивачи дужни су да податке из мониторинга достављају Агенцији за заштиту животне средине на прописан начин,
  - Влада ближе прописује садржину и начин вођења информационог система, методологију, структуру, заједничке основе, категорије и нивое сакупљања података, као и садржину информација о којима се редовно и обавезно обавештава јавност,
  - Информациони систем води Агенција за заштиту животне средине,
  - Министар прописује методологију за израду интегралног катастра загађивача, као и врсту, начине, класификацију и рокове достављања података,
  - Влада једанпут годишње подноси Народној скупштини извештај о стању животне средине у Републици,
  - Надлежни орган локалне самоуправе једанпут у две године подноси скупштини извештај о стању животне средине на својој територији,
  - Извештаји о стању животне средине објављују се у службеним гласилима Републике и јединице локалне самоуправе.

Државни органи, органи локалне самоуправе и овлашћене и друге организације дужни су да редовно, благовремено, потпуно и објективно, обавештавају јавност о стању животне средине, односно о појавама које се прате у оквиру мониторинга емисије и емисије, као и мерама упозорења или развоју загађења која могу представљати опасност за живот и здравље људи, у складу са Законом о заштити животне средине и другим прописима. Такође, јавност има право приступа прописаним регистрима или евиденцијама које садрже информације и податке у складу са овим законом.

## **IX ПРИКАЗ КОРИШЋЕНЕ МЕТОДОЛОГИЈЕ У ИЗРАДИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ**

Извештај о стратешкој процени утицаја на животну средину планског документа представља завршни документ стратешке процене и саставни је део планског документа. Садржина Извештаја је у складу са одредбама члана 12. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину, и то:

- Полазне основе стратешке процене;
- Опис природних и створених карактеристика подручја плана;
- Преглед постојећег стања и квалитета животне средине на подручју за које се Извештај доноси;
- Општи и посебни циљеви стратешке процене и избор индикатора;
- Процена могућих утицаја са описом мера предвиђених за смањење негативних утицаја на животну средину;
- Смернице за израду стратешких процена на нижим хијерархијским нивоима и процене утицаја пројеката на животну средину;

- Програм праћења стања (мониторинг) животне средине у току спровођења Плана;
- Приказ коришћене методологије у изради Стратешке процене и тешкоће у изради Стратешке процене;
- Други подаци од значаја за стратешку процену;
- Закључна разматрања до којих се дошло током израде Извештаја;
- Документација.

### **Општи методолошки приступ изради стратешке процене утицаја**

Анализа методолошких приступа је корисна како би се могла направити потребна упоредна анализа са примењеном методологијом коришћеном за потребе овог Извештаја и методолошким основама које су прокламоване у склопу опште законске регулативе која регулише ову проблематику, пре свега Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину. Основни циљ се састоји пре свега у покушају да се општа методологија прилагоди специфичностима анализираних планова.

*Стратешка процена утицаја на животну средину у релативном смислу је дисциплина новијег датума и резултат је развоја процене утицаја на животну средину. Стратешка процена утицаја на животну средину интегриса еколошке, друштвено-економске и кумулативне утицаје, тако што:*

- укључује одрживост на самом извору еколошких проблема у планској фази, тако да се санација последица редукује;
- омогућује да се утврди потреба и оправданост са аспекта заштите животне средине, пре свега, иницијатива и инвестиционих подухвата;
- обрађује питања од ширег значаја; и
- утврђује контекст и поставља смернице за хијерархијски оквир даљих процене утицаја планова, односно пројеката на животну средину.

Чест случај у пракси је да се комбинују методе стратешке процене са методама процене утицаја. У том смислу коришћено је Упутство ЕУ о процени утицаја пројеката на животну средину, у смислу стварања планског, односно хијерархијског основа, како за реализацију детаљних планова тако и за реализацију појединачних пројеката. У том смислу, процењује се да је сврсисходан приступ који се користи у процени утицаја пројеката на животну средину, прилагођеног потребама стратешке процене.

Фазе израде Стратешке процене утицаја на животну средину су:

- одлучивање о изради стратешке процене утицаја на животну средину, односно израда одлуке о изради стратешке процене утицаја на животну средину као саставног дела одлуке о изради планског документа;
- одређивање садржаја стратешке процене утицаја на животну средину, односно израда одговарајућег програмског основа за израду стратешке процене утицаја на животну средину (тзв. "scoping report") у оквиру програма за израду плана;
- израда Извештаја о стратешкој процени утицаја на животну средину – саставни део планског документа (аналитичко-документационе основе).

Методолошки основ, за израду Стратешке процене утицаја, у ужем смислу представљају методе научног истраживања (анализа и синтеза, компаративни метод, индукција и дедукција, статистички метод, картографски метод и др.),

односно примењене методе праћења стања објеката, односно појава и процеса у простору, од извора загађења, притисака, стања и одговора (планског решења).

Истовремено са применом метода научног истраживања коришћена је страна и домаћа искуства и упутства за примену "Стратешке директиве", пре свега искуства из Европске Уније. Посебно су значајне методе из "Практичног упутства за примену ЕУ Директиве 2001/42/ЕС на урбанистичке и просторне планове".<sup>6</sup>

Анализирајући поступак израде Извештаја о стратешкој процени утицаја на животну средину, може се закључити да се он састоји, условно говорећи, из четири фазе:

- полазне основе, анализа и оцена стања (намене простора у обухвату Плана и елемената животне средине),
- процена могућих утицаја на животну средину,
- мере заштите животне средине, и
- програм праћења стања животне средине.

Не улазећи у детаљније елаборирање појединих фаза потребно је нагласити да свака фаза има своје специфичности и никако се не сме запоставити у поступку интегралног планирања животне средине.

---

<sup>6</sup> The Strategic Environmental Assessment Directive: Guidance for Planning Authorities, Practical guidance on applying European Directive 2001/42/EC 'on the assessment of the effects of certain plans and programmes on the environment' to land use and spatial plans in England, October 2003, Office of the Deputy Prime Minister: London

## **X ЗАКЉУЧНА РАЗМАТРАЊА**

У оквиру Извештаја о стратешкој процени утицаја на животну средину је разматран План генералне регулације градског подручја општине Прибој. Извештај, а и план, је рађен у складу са Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину ("Сл. гласник РС", бр. 135/2004 и 88/2010).

Увидом у планска решења може се констатовати да ће већина планских решења имати позитиван утицај, док се негативан утицај на животну средину може очекивати само реализацијом планског решења из области саобраћаја.

Имплементација плана не производи могуће стратешки значајне негативне утицаје на целом планском подручју, већ само на деловима (локалитетима, трасама) планског подручја на коме се реализују одређена планска решења. У случајевима где је процењено да може доћи до значајног потенцијално негативног утицаја потребно је предузети одговарајуће мере заштите прописане овим Извештајем.

У варијанти да се План генералне регулације не донесе и да се развој настави по досадашњем тренду могу се очекивати само негативни ефекти код готово сваког сектора и ниједан позитиван ефекат у односу на циљеве стратешке процене утицаја. У варијанти да се План имплементира могу се очекивати бројни позитивни ефекти у сваком сектору, који отклањају већину негативних тенденција у развоју посматране локације ако се план не би имплементирао.